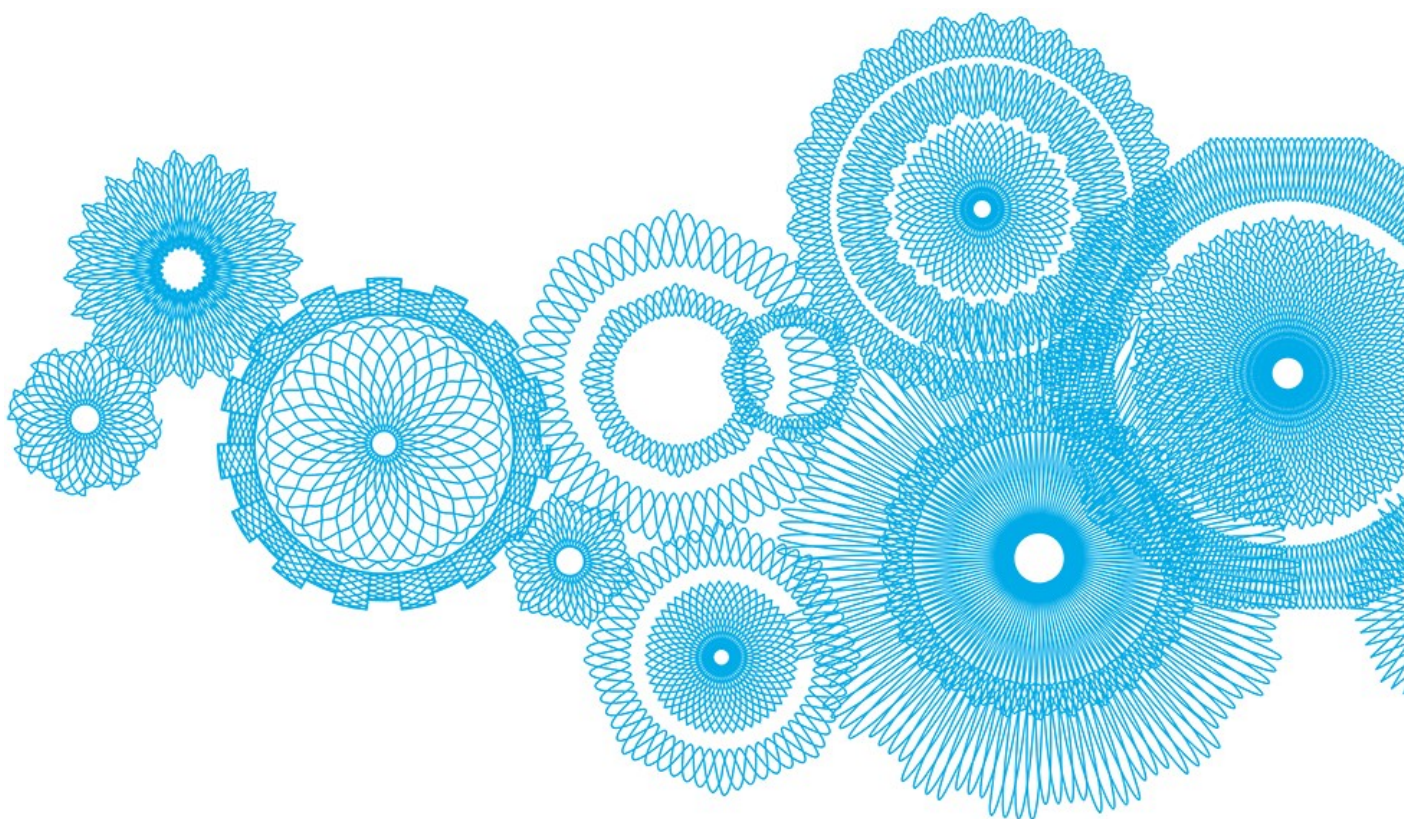

Høringsnotat - forskrift om oppfølging av barn på institusjon

Sendt på høring: 8. april 2022

Høringsfrist: 8. juli 2022

Innhold

1	Innledning.....	4
1.1	Hovedinnholdet i høringsnotatet.....	4
1.2	Behovet for en forskrift om barnevernstjenestens oppfølging.....	5
1.2.1	Ny barnevernslov	5
1.2.2	Barneombudets rapport "De tror vi er shitkids"	6
1.2.3	Menon Economics "Institusjonstilbudet i barnevernet"	7
1.2.4	Statsforvalternes erfaringer	7
1.3	Konsultasjoner med Sametinget.....	8
2	Gjeldende rett	9
2.1	Menneskerettslige forpliktelser.....	9
2.2	Forsvarlighetskravet.....	10
2.3	Krav til journalplikt.....	10
2.4	Medvirkning.....	11
2.5	Barnevernstjenestens plikt til å følge opp barn på institusjon	11
2.5.1	Dagens barnevernlov	11
2.5.2	Ny barnevernslov	11
3	Departementets vurderinger og forslag	14
3.1	Forskriftens formål.....	14
3.2	Forskriftens virkeområde	14
3.3	Plikt til regelmessig oppfølging og kontakt.....	15
3.3.1	Om barnevernstjenestens plikt til å følge opp barnet.....	15
3.3.2	Kontakt.....	16
3.3.3	Besøk i institusjonen	17
3.3.4	Enesamtaler med barnet	18
3.3.5	Krav til dokumentasjon	19
3.4	Barnets kontaktperson.....	19
3.5	Samarbeid og informasjonsutveksling om barnet.....	20
3.6	Plan for oppfølging av barn på institusjon	23
3.6.1	Arbeid med planen	23
3.6.2	Innholdet i planen.....	25
3.7	Oppstart og avslutning av institusjonsoppholdet	28

3.7.1	Oppstart av institusjonsoppholdet	28
3.7.2	Avslutning av institusjonsoppholdet	30
3.8	Barnevernstjenestens oppfølging av barnet ved akuttvedtak	31
4	Økonomiske og administrative konsekvenser	32
4.1	Innledning	32
4.2	Gevinster for barna og familiene	32
4.3	Konsekvenser og gevinster for kommunene	33
4.4	Konsekvenser og gevinster for Bufetat	33
5	Ikrafttredelse	34
6	Forslag til forskrift om oppfølging av barn på barnevernsinstitusjon	35

1 Innledning

1.1 Hovedinnholdet i høringsnotatet

Barn som bor på barnevernsinstitusjon, har ofte sammensatte og omfattende hjelpebehov. Barnevernsinstitusjonen utøver omsorgen for barnet på foreldrenes eller barnevernstjenestens vegne, og det er barnevernstjenesten, Bufetat og institusjonen som har ansvaret for barnets omsorg og behandling. Barnet skal gis forsvarlig omsorg og behandling under hele oppholdet.

Ny barnevernslov skal etter planen tre i kraft 1. januar 2023. I ny § 10-19 er det vedtatt en bestemmelse som tydeliggjør barnevernstjenestens plikt til å følge opp barn på institusjon. Hovedformålet med den nye bestemmelsen er å styrke barnevernstjenestens oppfølging av barnets omsorgssituasjon og utvikling gjennom hele institusjonsoppholdet, og å vurdere hvorvidt barnet får hjelp i henhold til hva som er målsettingen med oppholdet, eller om det er behov for endringer i tilbudet. Bestemmelsen gir hjemmel til å gi forskrift om barnevernstjenestens plikt til å følge opp barn på barnevernsinstitusjon.

Forskriften som nå sendes på høring gjelder for alle barn som bor på barnevernsinstitusjon, både etter et tvangsvedtak fra nemnda og som et frivillig tiltak. Formålet med forskriften er å sikre at barnevernstjenesten som har ansvaret for barnet følger opp barnet gjennom hele institusjonsoppholdet. Dette er avgjørende for at barnevernstjenesten skal kunne gjøre gode vurderinger av barnets behov og tiltakets effekt. Høringsnotatet inneholder bl.a. følgende forslag:

- En plikt for barnevernstjenesten til regelmessig oppfølging, besøk og kontakt med barnet
- Hvert barn skal ha en kontaktperson i barnevernstjenesten
- Kontaktpersonen skal aktivt arbeide for å etablere og opprettholde en god relasjon til barnet
- Krav til samarbeid mellom barnevernstjenesten og institusjonen, herunder en gjensidig plikt til å utveksle nødvendig informasjon
- Krav til barnevernstjenestens utarbeidelse av plan
- Krav om særlig tett oppfølging den første og siste tiden av institusjonsoppholdet, herunder krav til tidlig planlegging av avslutningen av oppholdet
- Barnet har rett til tilpasset og tilrettelagt informasjon
- Barnet skal involveres og få medvirke, særlig gjennom enesamtaler og utarbeidelse av plan for oppholdet

En nærmere beskrivelse av forslagene og departementets vurderinger finnes i punkt 3 i høringsnotatet. Utkast til forskrift om oppfølging av barn på barnevernsinstitusjon er inntatt i punkt 6.

Departementet har i forskriftsarbeidet hatt møter med Statens helsetilsyn, Barne-, ungdoms-, og familiedirektoratet, Statsforvalteren i Oslo og Viken, Barneombudet og enkelte barnevernstjenester. Departementet har også møtt Forandringsfabrikken, Landsforeningen for barnevernsbarn, Organisasjonen for barnevernsforeldre, Fosterhjemsforeningen, Mental helse ungdom, Skeiv ungdom, Norsk innvandrersforum og Barn av rusmisbrukere. Aktørene har i stor grad vært samstemte i sine tilbakemeldinger. Blant annet har de pekt på at det er stor variasjon i hvordan barneverntjenestene følger opp, herunder at noen barnevernstjenester overlater oppfølging av barnet til institusjonen når barnet flytter inn. Det er stor enighet om at det er viktig med en forskrift som regulerer dette nærmere.

Sammen med dette høringsnotatet har departementet også sendt et høringsnotat med forslag til en ny forskrift om tilsyn med barnevernsinstitusjoner som skal erstatte dagens tilsynsforskrift (*forskrift om tilsyn med barn i barneverninstitusjoner for omsorg og behandling*). For å ivareta sitt ansvar overfor barn i barnevernsinstitusjon, er barnevernstjenesten avhengig av informasjon om hvordan det enkelte barnet har det. I forslaget til ny tilsynsforskrift foreslår departementet derfor at barnevernstjenester som har ansvar for barn i institusjonen skal gis informasjon om tilsynet.

1.2 Behovet for en forskrift om barnevernstjenestens oppfølging

1.2.1 Ny barnevernslov

Stortinget vedtok i juni 2021 en ny barnevernslov, lov av 18. juni 2021 nr. 97 om barnevern (barnevernsloven). Loven skal etter planen tre i kraft 1. januar 2023 og avløser lov av 17. juli 1992 nr. 100 om barnevernstjenester (barnevernloven). Disse lovene vil i det følgende bli betegnet som henholdsvis "ny barnevernslov" og "dagens barnevernlov".

Ny barnevernslov tok utgangspunkt i NOU 2016: 16 *Ny barnevernslov – Sikring av barnets rett til omsorg og beskyttelse*. Barne- og familiedepartementet sendte på høring et forslag til ny barnevernslov i april 2019 og fremmet en proposisjon for Stortinget, Prop 133 L (2020-2021) *Lov om barnevern (barnevernsloven) og lov om endringer i barnevernloven*, i april 2021. Familie- og kulturkomiteen avga sin innstilling til Stortinget, Innst. 625 L (2020-2021), den 27. mai 2021.

Bakgrunnen for dette høringsnotatet og forskriftsforslaget, er at det i ny barnevernslov ble vedtatt en ny bestemmelse som tydeliggjør barnevernstjenestens plikt til å følge opp barn som bor på barnevernsinstitusjon, se ny barnevernslov § 10-19. Bestemmelsen gir også en forskriftshjemmel. Begrunnelsen for bestemmelsen var at det de senere årene er kommet flere rapporter som pekte på utfordringer knyttet til barnevernstjenestens oppfølging av barn på institusjon, blant annet rapporter fra Menon Economics¹ og Barneombudet². Disse rapportene beskrives nærmere i punkt 1.2.2 og 1.2.3.

¹ Menon Economics 2020 – Institusjonstilbudet i barnevernet. Menon-publikasjon nr. 54/2020.

² Barneombudet (2020): De tror vi er shitkids.

Videre fremgår det av ny barnevernslov § 10-1 at barnevernsinstitusjonen skal gi barn som oppholder seg på institusjonen forsvarlig omsorg og behandling. Departementet er i § 10-1 annet ledd gitt hjemmel til å gi forskrift om det nærmere innholdet i institusjonens ansvar overfor det enkelte barn.

Forslaget til forskrift som fremgår av punkt 6 i dette høringsnotatet er hjemlet i § 10-1 annet ledd og § 10-19 i ny barnevernslov.

1.2.2 Barneombudets rapport "De tror vi er shitkids"

Barneombudet utga i 2020 rapporten "De tror vi er shitkids"³. Rapporten påpekte flere mangler i barnevernstjenestens oppfølging av barn på institusjon, herunder at det er stor variasjon i hvordan den kommunale barnevernstjenesten følger opp ungdommene som bor på institusjon.

Barneombudet beskrev i rapporten at mange ungdommer hadde liten tillit til barnevernstjenesten og opplevde stor variasjon i hvor ofte barnevernstjenesten besøker barnet, mangel på skriftlige vurderinger av hvordan institusjonsoppholdet fungerer for barnet, lite individuell tilpasning og systematisk oppfølging av omsorgs- og tiltaksplaner, få spor av at barnevernstjenesten setter inn hjelpetiltak eller jobber målrettet med familien mens ungdommene bor på institusjon og at mange barnevernstjenester ikke lager gode planer for utflytting i tide.

Mange ungdommer opplevde også at saksbehandleren ikke var så lett tilgjengelig og at de ikke fikk tak i denne personen når de trengte hjelp. Hyppige bytter av saksbehandler skapte også frustrasjon og førte til at barnets tillit til barnevernet ble svekket.

Barneombudet mente det burde vurderes om det er behov for mer standardisering eller klarere krav til hva barnevernstjenesten skal gjøre for å følge opp ungdommer på institusjon. En eventuell standardisering måtte etter Barneombudets syn inneholde klare krav til kvalitet i tillegg til frister og krav om jevnlig vurderinger i gitte situasjoner. Barneombudet anbefalte departementet å vurdere "å forskriftsfeste antall besøk i institusjon på lik linje med fosterhjem".

I arbeidet med forskriften har departementet hatt dialog med Barneombudet for å få oppdatert informasjon og mer konkrete innspill til forskriften. Barneombudet har oppsummert sine innspill til forskriftsarbeidet skriftlig.⁴ I innspillet peker Barneombudet på en rekke områder som bør reguleres nærmere i forskriften, herunder bestemmelser om barnets medvirkning, antallsfesting av barnevernstjenestens oppfølgingsbesøk, krav til innholdet i oppfølgingen, krav til evaluering av institusjonsoppholdet, krav til plan for hva som skal skje etter institusjonsoppholdet og en plikt til samarbeid og informasjons-utveksling mellom barneverntjenesten og institusjonen.

³ Rapporten bygger på gjennomgang av 77 barnevernssaker, intervjuer med 39 ungdommer med institusjonserfaring og ansatte i 4 barnevernstjenester og 17 institusjonsavdelinger.

⁴ Innspill til Barne- og familiedepartementet om ny forskrift for barnevernets oppfølging av barn i barnevernsinstitusjoner - Brev til BFD fra Barneombudet datert 15.11.2021.

1.2.3 Menon Economics "Institusjonstilbudet i barnevernet"

Menon Economics utarbeidet på oppdrag fra Barne- og familiedepartementet rapporten "Institusjonstilbudet i barnevernet" i 2020.⁵ Rapporten peker på ni hovedutfordringer i institusjonsbarnevernet, og en av disse er mangel på helhetlige planer og oppfølging fra kommunens side når barn bor på institusjon. Kartleggingen, som bygger på intervjuer med både ansatte og barn med institusjonserfaring, peker på at mange barn ikke vet hva som er målet med oppholdet på institusjonen og hvor de skal etter endt opphold. Rapporten peker på stor variasjon i hvordan saksbehandlere i barnevernet arbeider med planer. Menon påpeker at den varierende og ofte mangelfulle oppfølgingen medfører to store utfordringer: Mangel på medvirkning og konkrete mål kan svekke barnets motivasjon og nytte av institusjonsoppholdet, og overgangen ut av institusjonen blir vanskeligere. Barna og de institusjonsansatte vet ikke hva som skal skje, og dermed blir det umulig å forberede barna godt på overgangen.

Menon Economics anbefalte departementet å utrede om det skal settes tydeligere og mer spesifikke krav til mål for institusjonsopphold og øvrig forløp. Menon Economics understreket at målsetningen for institusjonsoppholdet bør være et sentralt tema på avklaringsmøtet i forbindelse med inntak for å kvalitetssikre tiltak og sikre medvirkning.

1.2.4 Statsforvalternes erfaringer

Departementet har i forbindelse med forskriftsarbeidet innhentet statsforvalternes erfaringer med hvordan barn på institusjon følges opp av ansvarlig barnevernstjeneste.⁶ Statsforvalternes vurderinger bygger hovedsakelig på erfaringer og informasjon fra det løpende institusjonstilsynet. Ingen embeter har gjennomført tilsyn spesielt rettet mot barneverntjenestenes oppfølging.

Samtlige statsforvaltere beskriver et behov for krav til mer strukturert oppfølging, og at det er stor variasjon i hvordan de kommunale barnevernstjenestene følger opp barn på institusjon. Statsforvalterne beskriver variasjon, både mellom ulike barnevernstjenester og internt i samme tjeneste, når det gjelder besøk på institusjonen og øvrig kontakt med barnet. Oppfølgingen av barn på institusjon er personavhengig, og i flere tilfeller fremstår det som at det er institusjonen som blir ansvarlig for oppfølgingen. Forhold som påpekes som årsaker til variasjonene er hvor god relasjon saksbehandler har til barnet og til institusjonen, og kontaktpersonens arbeidsmengde. Hyppig bytte av kontaktperson påvirker også oppfølgingen.

Statsforvalterne opplyser at flere barn ikke vet hvem egen kontaktperson er eller at de ikke oppnår kontakt med kontaktpersonen. Noen barn ønsker ikke å ha kontakt, fordi de ikke har tillit til barnevernstjenesten eller kontaktpersonen. Manglende tillit kan skyldes en

⁵ Menon Economics 2020 – Institusjonstilbudet i barnevernet. Menon-publikasjon nr. 54/2020.

⁶ Statsforvalternes erfaringer er innhentet gjennom Statens Helsetilsyn på bestilling fra departementet i forbindelse med forskriftsarbeidet.

opplevelse av å ikke bli hørt, dårlig relasjon til kontaktperson, opplevelse av manglende oppfølging og lite kontakt nå eller tidligere, og hyppig skifte av kontaktperson.

Samtlige statsforvaltere melder om variasjon i barnevernstjenestens evaluering, oppfølging og utarbeidelse av planer. I disse dokumentene er det lite synliggjort i hvilken grad barn og unge har medvirket i utarbeidelsen. Statsforvalterne vurderer at oppfølgingen og evalueringen av barnets omsorgssituasjon og utvikling ofte er begrenset til ansvarsgruppemøter.

Noen statsforvaltere oppgir også at det kan synes som om barneverntjenesten har liten oversikt over om barnet blir utsatt for tvang under oppholdet, og den samlede tvangsbruken barn utsettes for. Dette gjelder særlig i saker der barn flytter mellom institusjoner.

Overganger og utflyttinger, blant annet når ungdommer blir voksne og skal ut i ettervern, er også et tema som flere embeter peker på som en sårbar fase. Noen barnevernstjenester er tidlig i gang med arbeidet mens andre begynner å jobbe med utflytting først en eller to måneder før barnet skal ut i ettervern eller flytte fra institusjonen. Flere erfarer at barn som er tett oppunder 18 år ikke har en plan fra barnevernstjenesten for ettervern. Det kan medføre en hastig og lite planlagt utflytting som ikke er heldig. Det er vanskelig å jobbe med motivasjon når barnet ikke vet hva som skal skje.

1.3 Konsultasjoner med Sametinget

Urfolk har rett til å bli konsultert i saker som berører dem, jf. ILO-konvensjon nr. 169 om urfolk og stammefolk i selvstendige stater artikkel 6. Departementet har i forbindelse med arbeidet med forslag til ny forskrift om oppfølging av barn på institusjon igangsatt konsultasjoner med Sametinget i samsvar med Prosedyrer for konsultasjoner mellom statlige myndigheter og Sametinget.

Departementet mottok før høring et posisjonsnotat fra Sametinget hvor det ble foreslått at følgende skulle tas inn i forskriften:

«I barnevernslovens formål § 1-3 fremgår det at ved handlinger og avgjørelser som berører barn, skal barnets beste være grunnleggende hensyn. I merknaden til loven er barnets etniske, religiøse og språklige bakgrunn momenter i barnets beste vurdering. Dette er også ivaretatt og synliggjort i barnevernslovens formålskapittel § 1-8 som følger:
Barnevernet skal i sitt arbeid ta hensyn til barnets etniske, kulturelle, språklige og religiøse bakgrunn i alle faser i saken. Samiske barns særskilte rettigheter skal ivaretas.

Sametinget har erfart at samiske barn som blir plassert utenfor hjemmet ikke får ivaretatt sine rettigheter hva gjelder samisk språk, kultur og etnisitet. Samtidig er det manglende kunnskap om samiske barns rettigheter innenfor barnevernet. Det er viktig at samiske barns rettigheter også synliggjøres i forskriften, slik at samiske barns rettigheter som urfolk sikres.

Sametinget mener derfor at barnevernslovens formålsparagraf 1-8; «Barnevernet skal i sitt arbeid ta hensyn til barnets etniske, kulturelle, språklige og religiøse bakgrunn i alle faser

av saken. Samisk barns særskilte rettigheter skal ivaretas» må fremgå som § 1-3. ledd i forskriftens formålsparagraf. En slik løsning vil være styrende for forskriften for øvrig.»

2 Gjeldende rett

2.1 Menneskerettslige forpliktelser

Barns rett til omsorg og beskyttelse kan utledes av både Grunnloven § 104 og FNs barnekonvensjon (barnekonvensjonen) artikkel 3 og 19. Barns behov for omsorg og beskyttelse er også understreket av Den europeiske menneskerettsdomstol i mange saker, og er anerkjent som et legitimt inngrepsformål ved inngrep i retten til familieliv etter den europeiske menneskerettskonvensjon (EMK) artikkel 8.

Tiltak som skiller barn og foreldre, som for eksempel akuttvedtak og vedtak om omsorgsovertakelse, er et inngrep i familielivet. Barn og foreldres familieliv er vernet gjennom både Grunnloven § 102, og flere internasjonale konvensjoner, som EMK artikkel 8. I de tilfellene staten overtar omsorgen for et barn, innebærer barns rett til omsorg og beskyttelse at staten sikrer at barnevernet følger med på hvordan barnet har det, og iverksetter nødvendige tiltak for at barnet skal få tilstrekkelig omsorg og beskyttelse.

Barnekonvensjonen inneholder flere artikler som er direkte relevante for barnevernstjenestens oppfølging av barn i barnevernsinstitusjon:

- Artikkel 3 fastsetter at barnets beste skal være et grunnleggende hensyn ved alle handlinger som berører barn. Dette innebærer at både barnevernstjenesten og andre har en plikt til å kartlegge barnets behov og konkludere med hva som vil være til barnets beste, før man foretar handlinger og gjør valg som gjelder et barn.
- Artikkel 9 nr. 3 gir barn under offentlig omsorg rett til kontakt med foreldre.
- Artikkel 12 gir barn rett til å bli hørt i alle saker som angår dem. Barnets synspunkter skal ha behørig vekt i samsvar med barnets alder og modenhet. Retten til å delta og bli hørt omfatter også retten til å få informasjon som gjør at man kan ta del i egen sak.
- Artikkel 19 forplikter staten til å beskytte barn mot vold, overgrep og omsorgssvikt. Barnevernet er statens verktøy for å oppfylle denne rettigheten og barnets rett til utvikling. Artikkel 19 stiller krav til barnevernstjenestens og institusjonens arbeid for å oppdage, hjelpe og støtte barn som har opplevd vold og overgrep.
- Artikkel 20 pålegger staten en plikt til å beskytte og bistå barn som er fratatt sitt familiemiljø eller der det ikke er til barnets beste å bli boende i familien.
- Artikkel 25 gir barn som bor på institusjon rett til en periodisk vurdering av behandlingen de får, og av alle andre forhold som har betydning for oppholdet.
- Artikkel 39 krever at staten treffer alle egnede tiltak for at barn som for eksempel har vært utsatt for omsorgssvikt, får hjelp til fysisk og psykisk rehabilitering og sosial reintegrering.

2.2 Forsvarlighetskravet

Barnevernets ansvar for å yte forsvarlige tjenester og tiltak fremgår av § 1-7 i ny barnevernslov. Bestemmelsen er en videreføring av § 1-4 i dagens lov.

Kjernen i forsvarlighetskravet er vurderinger og normer om hva som kan betegnes som god barnevernfaglig praksis. Samtidig er disse normene utgangspunkt for å fastlegge hvor grensen mot det uforsvarlige går. Det vil si de konkrete vurderingene av hvor store avvik fra god praksis som kan aksepteres før avviket medfører uforsvarlighet. Mellom god barnevernfaglig praksis og forsvarlighetskravets nedre grense vil det være rom for at kommunen utøver skjønn. Forsvarlighetskravet innebærer imidlertid at tjenestene må holde tilfredsstillende kvalitet, ytes i tide og i et tilstrekkelig omfang.

Selv om forsvarlighetskravet er dynamisk og innholdet vil utvikles over tid i samsvar med normer utenfor loven, må kravet også tolkes i lys av de øvrige bestemmelsene i barnevernsloven. Hvilke bestemmelser som i det enkelte tilfellet er relevante vil bero på en konkret vurdering. Særlig barnevernslovens formålsbestemmelse og bestemmelsen om hensynet til barnets beste er viktige tolkningsfaktorer for å fastlegge det nærmere innholdet i kravet.

Forsvarlighetskravet gjelder både statlige og kommunale tjenester og tiltak.⁷

2.3 Krav til journalplikt

I ny barnevernslov § 12-4 er det vedtatt en bestemmelse om barnevernets journalplikt. Bestemmelsen gjelder for både det kommunale og det statlige barnevernet, og gjelder når et barn bor på barnevernsinstitusjon.

For å sikre et forsvarlig avgjørelsesgrunnlag i barnevernssaker, må barnevernet dokumentere de vurderinger og avveininger som er gjort av både barnets og foreldrenes interesser og behov. Å dokumentere opplysninger og faglige vurderinger er sentralt også ved oppfølging og evaluering av igangsatte tiltak.

Bestemmelsens utgangspunkt er at alle sentrale opplysninger og vurderinger i en barnevernssak skal nedtegnes i barnets journal. Journalen skal inneholde nødvendig informasjon om barnet og barnets omsorgssituasjon og beskrivelser av de barnevernsfaglige vurderinger som er gjort. En god dokumentasjonspraksis er viktig både for det tilfellet at saksbehandlere i barnevernstjenesten byttes ut, og dersom et barn flyttes mellom ulike barnevernsinstitusjoner.

Det må dokumenteres hvordan barnet har fått medvirke og hvilken vekt barnets mening er tillagt i vurderingene.

⁷ Prop. 106 L (2012–2013) punkt 17.4.

2.4 Medvirkning

Ny barnevernslov § 1-4 viderefører den overordnede bestemmelsen i dagens barnevernlov om barnets rett til medvirkning. Bestemmelsen gjelder alle barn som er i stand til å danne seg egne meninger og på alle stadier av en barnevernssak. Barnets rett til å medvirke gjelder alle instanser som har oppgaver etter barnevernsloven. Departementet understreker at retten til medvirkning innebærer at barnet skal få tilstrekkelig og tilpasset informasjon. Videre har barnet rett til *fritt* å gi uttrykk for sine synspunkter.⁸ Dette innebærer en plikt til å legge til rette for at barnet forstår formålet med deltakelsen og hva informasjonen skal brukes til. Barnets meninger skal vektlegges i samsvar med barnets alder og modenhet. At barnet har rett til å medvirke innebærer imidlertid ikke at barnet selv kan bestemme. Barnet har heller ingen plikt til å medvirke.

Barne- og familiedepartementet arbeider for tiden med en oppdatering av forskrift om medvirkning og tillitsperson. Utkast til forskrift skal etter planen sendes på høring i løpet av våren/sommeren 2022.

Medvirkningsforskriften gjelder for alle deler av barnevernets arbeid, og skal legges til grunn for barnevernstjenestens oppfølging av barn som bor på institusjon.

2.5 Barnevernstjenestens plikt til å følge opp barn på institusjon

2.5.1 Dagens barnevernlov

I dagens barnevernlov følger hjemmelen for barnevernstjenestens oppfølgingsplikt av flere ulike bestemmelser:

- For barn som bor på barnevernsinstitusjon som et frivillig hjelpetiltak etter § 4-4, følger oppfølgingsplikten av § 4-5.
- For barn som bor på institusjon etter vedtak om omsorgsovertakelse, jf. § 4-8 eller § 4-12, følger oppfølgingsplikten av § 4-16.
- For barn som bor på institusjon på grunn av alvorlige atferdsvansker etter § 4-24, § 4-25 annet ledd annet punktum eller § 4-26, følger oppfølgingsplikten av § 4-28.
- Når det er truffet midlertidig vedtak i en akuttsituasjon, følger oppfølgingsplikten av bestemmelsene i § 4-6 sjette ledd og § 4-9 femte ledd.

2.5.2 Ny barnevernslov

2.5.2.1 Oppfølging av barn på institusjon

Når et barn bor på institusjon, utøver institusjonen omsorgen på vegne av barnevernstjenesten eller foreldrene. Det fremgår av ny barnevernslov § 10-1 at barnevernsinstitusjonen skal gi barn som oppholder seg på institusjonen forsvarlig omsorg og behandling. Institusjonen skal møte barn hensynsfullt og med respekt for deres personlige integritet og skal ivareta

⁸ FNs konvensjon om barnets rettigheter artikkel 12, jf. generell kommentar fra FNs barnekomité nr. 12 (2010) avsnitt 22-25.

rettssikkerheten til den enkelte. Departementet er gitt hjemmel til å gi forskrift om det nærmere innholdet i institusjonens ansvar overfor det enkelte barn, jf. § 10-1 annet ledd.

I tillegg til at institusjonen skal ivareta den daglige omsorgen for barnet, har barnevernstjenesten et ansvar for å følge opp både barn og foreldre når et barn flyttes på institusjon. Det er barnevernstjenesten i den kommunen som har truffet vedtaket eller som har reist sak for fylkesnemnda, som har oppfølgingsansvaret.

I ny barnevernslov § 10-19 er det vedtatt en ny bestemmelse som tydeliggjør barnevernstjenestens plikt til å følge opp barn i institusjon. Bestemmelsen er utformet slik at den tilsvarer bestemmelsen om barnevernstjenestens ansvar for oppfølging av barn i fosterhjem, jf. ny barnevernslov § 9-6.

I bestemmelsens første punktum tydeliggjøres at barnevernstjenesten har ansvar for å følge opp barn på barnevernsinstitusjon, jf. ny barnevernslov kapittel 8. En sentral del av oppfølgingsansvaret er å følge med på barnets omsorgssituasjon og utvikling gjennom hele institusjonsoppholdet, og å vurdere hvorvidt barnet får hjelp i henhold til hva som er målsettingen med oppholdet, eller om det er behov for endringer i tilbudet. Dette forutsetter at barnevernstjenesten opprettholder sin relasjon med barnet gjennom hele institusjonsoppholdet, og at barnevernstjenesten og institusjonen samarbeider tett. Det vises til lovens kapittel 8 for nærmere beskrivelser av innholdet i oppfølgingsansvaret. En nærmere beskrivelse av aktuelle bestemmelser i den nye loven er gitt i punkt 2.5.2.2-2.5.2.4.

Det ble i ny barnevernslov foretatt strukturelle endringer for bestemmelsene om barnevernstjenesten oppfølgingsplikt. Bestemmelsene er samlet i lovens kapittel 8 og er delt inn etter tiltak. Hver bestemmelse omhandler oppfølging av barn og foreldre, og barnevernstjenesten bruk av planer. I ny lov er skillet mellom «tiltaksplaner» og «omsorgsplaner» fjernet, og nå benyttes begrepet «planer» for alle tiltakene. Utover dette ble i all hovedsak innholdet i bestemmelser om oppfølging og planer i gammel lov videreført, men med enkelte presiseringer og språklige endringer.

2.5.2.2 Oppfølging og planer etter vedtak om omsorgsovertakelse

Ny barnevernslov § 8-3 viderefører § 4-16 i dagens barnevernlov og omhandler oppfølging av barn og foreldre etter vedtak om omsorgsovertakelse.

Barnevernstjenesten har omsorgsansvaret for barnet etter at vedtak om omsorgsovertakelse er iverksatt. Det er barnevernstjenesten sitt ansvar å sikre at barnet får tilstrekkelig omsorg og beskyttelse. En vesentlig del av oppfølgingen er derfor å følge med på hvordan barnet utvikler seg og om det får forsvarlig omsorg. Barnevernstjenesten må sørge for å ha tilstrekkelig kunnskap om hvordan barnet har det under institusjonsoppholdet gjennom blant annet samtaler med barnet og institusjonen hvor barnet bor. Barnevernstjenesten må ha tett kontakt med institusjonen for å kunne følge opp barnet. For å ivareta barnets behov under oppholdet, må barnevernstjenesten

samarbeide med andre instanser. Dette kan for eksempel være helsemyndigheter og skole, se kapittel 21.3 om samarbeidsplikt i Prop 133L (2020-2021).

Barnevernstjenesten skal systematisk og regelmessig vurdere om det er nødvendig å endre tiltaket. Dette omfatter også å vurdere om det er nødvendig å iverksette ytterligere tiltak for barnet. Hvor ofte det må foretas en evaluering av tiltaket, må vurderes konkret i den enkelte sak.

Barnevernstjenesten skal, så snart som mulig etter at barneverns- og helsenemnda har truffet vedtak om omsorgsovertakelse, utarbeide en plan for barnets omsorgssituasjon og oppfølgingen av barnet og foreldrene, se ny barnevernslov § 8-3 fjerde ledd.

Barnevernstjenesten må så langt som mulig samarbeide med både barnet og foreldrene ved utformingen av planen, jf. § 1-9 om samarbeid med barn og foreldre, og § 1-4 om barns rett til medvirkning.

2.5.2.3 Oppfølging og planer etter vedtak etter § 6-1 og § 6-2

Ny barnevernslov § 8-4 viderefører i hovedsak § 4-28 og § 4-24 annet ledd siste punktum i dagens barnevernlov. Det er presisert i bestemmelsen at barnevernstjenesten skal følge med på hvordan barnet utvikler seg og om det får forsvarlig omsorg og behandling. Barnevernstjenesten skal systematisk og regelmessig vurdere om det er nødvendig å endre tiltaket eller om det er nødvendig med ytterligere tiltak for barnet. Hvor ofte det må foretas en evaluering av tiltaket, må vurderes konkret i den enkelte sak.

I en sak om frivillig opphold i barnevernsinstitusjon etter ny barnevernslov § 6-1, skal barnevernstjenesten utarbeide en plan for tiltaket og oppfølgingen av barnet. Planen skal om mulig foreligge før barnet flytter til institusjonen. Planen skal endres dersom barnets behov tilsier det. Barnet og foreldre med foreldreansvar skal samtykke til planen og til eventuelle endringer i planen. Dersom barnet har fylt 15 år, er det tilstrekkelig at barnet samtykker.

I en sak om opphold i barnevernsinstitusjon uten samtykke etter ny barnevernslov § 6-2, skal barnevernstjenesten utarbeide et utkast til plan for tiltaket og oppfølgingen av barnet som skal foreligge når barneverns- og helsenemnda behandler saken. Så snart som mulig etter at nemnda har truffet vedtak i saken, skal barnevernstjenesten ferdigstille planen. Planen skal endres dersom barnets behov tilsier det.

2.5.2.4 Oppfølging og planer etter akuttvedtak

Ny barnevernslov § 8-2 omhandler oppfølging av barn og foreldre etter at akuttvedtak er iverksatt. Bestemmelsen viderefører § 4-6 sjette ledd og § 4-9 femte ledd om oppfølging av barn og foreldre ved foreløpige vedtak etter § 4-8 i dagens barnevernlov.

Bestemmelsens tredje ledd lovfester en plikt for barnevernstjenesten til å utarbeide en plan for videre undersøkelse, barnets omsorgssituasjon og oppfølgingen av barnet og foreldrene når det er truffet akuttvedtak. Barnevernstjenesten skal så langt det er mulig utarbeide planen i samarbeid med barnet og foreldrene, jf. § 1-4 og § 1-9 i ny

barnevernslov. Det nærmere innholdet og omfanget av planen må vurderes konkret ut fra forholdene i den enkelte sak.

3 Departementets vurderinger og forslag

3.1 Forskriftens formål

Som beskrevet i punkt 1 er det i dag stor variasjon i hvordan ulike barnevernstjenester følger opp barna de har ansvar for som bor på barnevernsinstitusjon. Det beskrives blant annet svært ulik praksis med hensyn til hvor ofte barnevernstjenesten har kontakt med barnet, hvilket arbeid som gjøres med planer og mål for oppholdet, og hvordan det planlegges for overgangen fra institusjonen når oppholdet skal avsluttes.

Departementet mener at det er behov for en forskrift som regulerer nærmere hva som forventes av den kommunale barnevernstjenesten når det gjelder oppfølging av barn på institusjon. Dette støttes av samtlige aktører departementet har vært i dialog med i forbindelse med forskriftsarbeidet.

Det overordnede formålet med forskriften er at barnevernstjenesten skal ivareta sitt løpende og helhetlige ansvar for oppfølging av barn på institusjon, jf. forslag til § 1 første ledd første punktum. Dette forutsetter at barnevernstjenesten har god kunnskap om barnets omsorgssituasjon og utvikling gjennom hele institusjonsoppholdet, jf. forslag til § 1 første ledd annet punktum. Departementet foreslår flere bestemmelser i forskriften som skal bidra til å oppnå dette formålet, se forslag til §§ 3, 4, 6 og 7.

Etter departementets vurdering er det et behov for å presisere barnevernstjenestens løpende og helhetlige ansvar for at det enkelte barnet får tilpasset hjelp, omsorg og behandling under institusjonsoppholdet. Departementet foreslår derfor å innta i formålsbestemmelsen at forskriften skal bidra til at barnevernstjenesten systematisk og regelmessig vurderer dette, eller om det er behov for endringer i tiltaket eller ytterligere tiltak, jf. § 1 første ledd siste punktum.

En viktig del av oppfølgingen av barnet, er samarbeidet mellom barnevernstjenesten og institusjonen. Forskriften skal bidra til at barnevernstjenesten og institusjonen samarbeider tett for å ivareta hensynet til barnets beste under hele institusjonsoppholdet, jf. forslag til § 1 annet ledd. Institusjonen ivaretar den daglige omsorgen for barnet og vil følgelig ha særlig god kunnskap om barnets utvikling og behov. For å sette barnevernstjenesten i stand til å gjøre gode vurderinger av tiltakets effekt og barnets behov, må det være jevnlig kontakt mellom institusjonen og barnevernstjenesten, se forslag til § 5.

3.2 Forskriftens virkeområde

Forskriften gjelder ved opphold på barnevernsinstitusjoner med hjemmel i ny barnevernslov §§ 3-2, 4-2, 4-4, 4-5, 5-3, 6-1, 6-2, 6-3 annet ledd og 6-6. Dette omfatter alle barnevernsinstitusjoner for omsorg og behandling, herunder institusjoner med hjem.

Omsorgssentrene for enslige mindreårige asylsøkere og sentre for foreldre og barn er ikke omfattet. Sentre for foreldre og barn vil bli regulert i en egen forskrift.

Forskriften gjelder både for frivillige opphold og opphold med hjemmel i tvangsvedtak. Departementet har vurdert hvorvidt det bør gjelde ulike regler for oppfølging avhengig av om oppholdet er hjemlet i et frivillig samtykke eller tvangsvedtak. Barnets behov for omsorg, behandling og oppfølging fra barnevernstjenesten må vurderes konkret uavhengig av om det er gitt et frivillig samtykke eller om nemnda har truffet et tvangsvedtak. Det kan tenkes at samarbeidet mellom barnets foreldre, institusjonen og barnevernstjenesten i noen saker vil være bedre når vedtaket er basert på samtykke, men årsaken til at barnet bor på institusjon trenger likevel ikke å være mindre alvorlig enn i saker hvor det treffes tvangsvedtak. Departementet vurderer at det i alle saker hvor barn bor på institusjon er behov for konkrete, individuelle vurderinger av hvordan det enkelte barn bør følges opp. Det samme gjelder for involvering av barnets familie og nære nettverk. Barnevernstjenesten må i samarbeid med institusjonen vurdere hva som er en hensiktsmessig involvering. Departementet vurderer at forslagene til forskriftsbestemmelser ivaretar de ulike grunnlagene for institusjonsopphold og kan tilpasses barnets individuelle oppfølgingsbehov.

Ved midlertidige vedtak i en akutt situasjon, mener departementet imidlertid at det er særlige forhold som tilsier at oppfølgingen reguleres særskilt, jf. forslag til § 8. Dette er nærmere omtalt i avsnitt 3.8.

3.3 Plikt til regelmessig oppfølging og kontakt

3.3.1 Om barnevernstjenestens plikt til å følge opp barnet

Barnevernstjenesten har et samlet og helhetlig ansvar for barn som bor på barnevernsinstitusjon. Dette innebærer at barnevernstjenesten regelmessig må vurdere hvorvidt barnet får hjelp i henhold til hva som er målsettingen med oppholdet, eller om det er behov for endringer i tilbudet. Selv om institusjonen ivaretar den daglige omsorgen for barnet, må barnevernstjenesten ha oversikt over barnets behov og behandling. Dette innebærer at barnevernstjenesten må ha regelmessig kontakt med barnet og institusjonen, følge opp barnets helsebehov, skolegang, samvær, samt involvering av barnets familie og nære nettverk. Barnevernstjenesten bør som en del av oppfølgingen vurdere om barnet får tilbud om aktiviteter og tilbud som kan bidra til å fremme helse og trivsel, som fysisk aktivitet, gode måltider, kulturaktiviteter o.l. Både kosthold og fysisk aktivitet har kjente effekter på psykisk helse, og kultur og fritidsaktiviteter bidrar til livskvalitet gjennom opplevelser og fellesskap.

For å sikre at barnevernstjenesten oppfyller sitt helhetlige ansvar og innehar tilstrekkelig informasjon og kunnskap om barnet, foreslår departementet i § 3 første ledd at barnevernstjenesten skal følge opp barnet gjennom hele institusjonsoppholdet og ha oversikt over alle forhold som er relevante for barnets omsorgssituasjon og behandling. Dette følger av ny barnevernslov § 10-19, se Prop. 133 L (2020-2021) punkt 16.5.3.

Barnevernstjenesten skal ha regelmessig kontakt med barnet og institusjonen, og gjennom denne kontakten tilegne seg nødvendig kunnskap om barnet og barnets utvikling.

Bakgrunnen for forslaget er informasjonen fra rapporter og tilsyn (se punkt 1.2) om at det er stor variasjon i hvordan barnevernstjenestene følger opp barn på institusjon, og at enkelte tjenester i for stor grad trapper ned oppfølging og ressursbruk overfor barnet etter at barnet flytter inn på institusjonen.

Departementet mener at barnevernstjenesten må gjøre en konkret vurdering av hvert enkelt barns behov for oppfølging, støtte og tilrettelegging, og differensiere oppfølgingen i tråd med dette.

Ved vurderingen av hvilken oppfølging barnet behøver, vil omstendigheter rundt institusjonsoppholdet ha betydning. Det kan eksempelvis være behov for særlig tett oppfølging i forbindelse med et akuttvedtak (se forslag § 8 og punkt 3.8) eller hvis et barn bor i enetiltak. Videre skal barnevernstjenestene være særlig opptatt av tvangsbruk barnet blir utsatt for på institusjonen. Dersom barnevernstjenesten får rapporter som viser at barn utsettes for mye tvang, bør tjenesten vurdere å følge opp barnet tettere.

3.3.2 Kontakt

Rapportene vist til i punkt 1.2 peker på at det er stor variasjon i hvor ofte barnevernstjenestene har kontakt med barn som bor på institusjon og at noen barn sliter med å komme i kontakt med sin kontaktperson/saksbehandler. Når barnevernstjenesten har lite kontakt med barnet under oppholdet, er det risiko for at barnevernstjenestens beslutninger og vedtak ikke er forsvarlige og til barnets beste. Departementet foreslår i § 3 annet ledd at barnevernstjenesten må ha regelmessig kontakt med barnet, og tett kontakt hvis barnets situasjon tilsier det. Dette er en presisering av barnevernstjenestens plikt til å opprettholde en relasjon med barnet gjennom hele institusjonsoppholdet. Kravet følger av ny barnevernslov § 10-19.⁹ Det vises også til Prop. 169 L (2016-2017) som omhandler oppfølging av barn ved opphold på institusjon etter dagens barnevernlov §§ 4-24 og 4-26 (ny barnevernslov § 6-1 og 6-2).¹⁰ I proposisjonen er det presisert at barnevernstjenesten må samarbeide med barnet så langt som mulig, og at barnet har rett til å medvirke. Oppfølging skal være løpende, og forutsetter regelmessig kontakt med barnet.

Med "kontakt" menes ulike former for verbal og skriftlig kommunikasjon, som telefon, SMS, videomøter, e-post o.l. Det må vurderes konkret hvor ofte barnevernstjenesten skal ha kontakt med barnet, men departementet legger til grunn at det bør være relativt hyppig kontakt mellom barnevernstjenesten og barnet. Det er viktig at det tas høyde for at det i perioder kan være behov for tettere dialog, mens barnet andre ganger ikke har behov for eller ønske om tett dialog.

Barnevernstjenesten må være fleksibel og kunne tilrettelegge for dialog på flere plattformer. Det må avtales med barnet hvordan kontakten med kontaktpersonen skal

⁹ Kravet er nærmere omtalt i Prop. 133 L (2020-2021) punkt 16.5.3.

¹⁰ Se punkt 9.4.3.

være. Det er viktig at barnet får uttale seg om hvilken kontakt det ønsker, både med hensyn til hyppighet og kommunikasjonsform, se forslag til § 3 annet ledd annet punktum. Noen barn vil foretrekke videosamtaler, andre vil foretrekke SMS. Alle barn er forskjellige, og det må tilstrebes at kontakten med barnet skjer på barnets foretrukne måte og med barnets ønskede hyppighet.

3.3.3 Besøk i institusjonen

Departementet er kjent med at det er stor variasjon i hvor ofte barnevernstjenestene besøker barn som bor på institusjon. Noen tjenester besøker barna hyppig, mens for andre tjenester fører avstand og ressursmangel til at barnet sjeldent besøkes under institusjonsoppholdet. Departementet mener det er gode grunner for å regulere besøk nærmere for å sikre at alle barn på institusjon får nødvendig og god oppfølging.

Departementet foreslår i § 3 tredje ledd første og annet punktum at barnevernstjenesten må foreta en konkret vurdering i hver enkelt sak hvor ofte barnevernstjenesten skal besøke barnet. Dette er en presisering av barnevernstjenestens oppfølgingsplikt etter ny barnevernslov § 10-19, samt den grunnleggende bestemmelsen om barnets beste i ny barnevernslov § 1-3. Vurderingen av hva som er til barnets beste må alltid ta utgangspunkt i det enkelte barns individuelle behov og baseres på en bred helhetsvurdering ut fra omstendighetene i den enkelte sak.¹¹

Barnets eget ønske skal tillegges vekt ved vurderingen av hvor ofte barnevernstjenesten skal besøke barnet, se forslag til § 3 annet ledd siste punktum. Dette er en presisering av barnets rett til medvirkning, jf. § 1-4 i ny barnevernslov.

I "De tror vi er shitkids" ga Barneombudet uttrykk for at det burde vurderes å regulere antall oppfølgingsbesøk i institusjon på samme måte som for fosterhjem. I fosterhjemsforskriften § 7 tredje ledd er det et krav om at barnevernstjenesten skal besøke fosterhjemmet så ofte som nødvendig, men minimum fire ganger i året. Antallet kan reduseres til to besøk i året dersom barnevernstjenesten vurderer forholdene i hjemmet som gode og barnet har bodd i hjemmet i mer enn to år.

Departementet har vurdert om det er grunn til å innføre tilsvarende regulering for barn som bor på institusjon. Departementet ser at det kunne vært hensiktsmessig å regulere et minstekrav for å sikre at barn på institusjon får et gitt antall besøk i løpet av året. Det er imidlertid vanskelig å fastsette et treffende minimumskrav til antall besøk. I enkelte tilfeller vil det være forsvarlig med to til fire besøk hvert år, mens en slik besøkshyppighet vil være langt fra forsvarlig i andre tilfeller. På denne bakgrunn vurderer departementet at det ikke bør foreslås et minimumskrav til antall besøk, men foreslår i stedet å stille krav til hva som er en kvalitativt god oppfølging. Departementet ønsker imidlertid høringsinstansenes innspill på spørsmålet om forskriftsfesting av et gitt antall minimumsbesøk. Det er ønskelig med innspill til hvilket antall besøk høringsinstansene eventuelt mener at det vil være riktig å sette som et minimumskrav.

¹¹ Se Prop. 133 L (2020-2021) punkt 7.1.4.4.

3.3.4 Enesamtaler med barnet

Departementet foreslår i § 3 fjerde ledd at det innføres en plikt for barnevernstjenesten til å tilby barnet en enesamtale i forbindelse med barnevernstjenestens besøk på institusjonen. Slike enesamtaler kan blant annet bidra til at barnet fritt får uttale seg om institusjonsoppholdet og gi barnevernstjenesten verdifull kunnskap om barnets behov og utvikling.

Forslaget om å innføre en plikt til å tilby barnet en enesamtale i forbindelse med besøk, er en presisering av barnevernstjenestens plikt til å opprettholde en relasjon med barnet gjennom institusjonsoppholdet etter ny barnevernslov § 10-19. Barnevernstjenestens oppfølgingsansvar etter omsorgsovertakelse er nærmere regulert i ny barnevernslov § 8-3. Det er barnevernstjenestens ansvar å sikre at barnet får tilstrekkelig omsorg og beskyttelse.¹² En vesentlig del av oppfølgingen er derfor å følge med på hvordan barnet utvikler seg, og om barnet får forsvarlig omsorg. Barnevernstjenesten må derfor sørge for å ha tilstrekkelig kunnskap om hvordan barnet har det under plasseringen, gjennom blant annet samtaler med barnet og institusjonen hvor barnet bor.

Forslaget om enesamtale med barnet er også en presisering av barnets rett til medvirkning i alle forhold som vedrører barnet, jf. ny barnevernslov § 1-4 første ledd.

Barnevernstjenestens besøk skal som hovedregel planlegges i god tid og inngå i planen for oppfølging av barnet, se forslag til § 6 og punkt 3.6.2. Institusjonen bør ha tid til å forberede og motiverer barnet til deltakelse, slik at barnet får uttrykke sitt syn og mening på en god måte, og slik at barnet får eierskap til egen sak.

Barnevernstjenesten må tilstrebe å komme på besøk på et tidspunkt som passer barnet. Det er viktig at barnet opplever å være hovedpersonen og at barnevernstjenesten har med seg barnets perspektiv i videre dialog med institusjonen. Det er viktig at barnevernstjenesten fokuserer på barnet ved oppfølgingsbesøk, og nødvendig informasjonsutveksling mellom barnevernstjenesten og institusjonen kan eventuelt gjennomføres på et annet tidspunkt.

Det er avgjørende at barnevernstjenesten er oppdatert og godt forberedt til samtalen med barnet. Dette forutsetter god dialog mellom institusjonen og barnevernstjenesten i forkant av besøket, og at institusjonen tilrettelegger for møtene. Fokuset i samtalen må være å få frem barnets syn på oppholdet, og videre snakke med barnet om planer fremover og hva som skal skje etter oppholdet.

Det skal legges til rette for at barnet får uttale seg fritt om institusjonsoppholdet, jf. forslag til § 3 fjerde ledd annet punktum. I dette ligger det en forutsetning om at samtalen finner sted i et rom eller et sted hvor barnet føler seg trygt og ivaretatt.

Barnevernstjenesten bør avklare dette med barnet før enesamtalen finner sted. Dersom barnet har behov for å fortelle om noe som ikke fungerer på institusjonene, vil det kunne være formålstjenlig at samtalen finner sted utenfor institusjon, eksempelvis på en gåtur, en kjøretur e.l.

¹² Se omtale i Prop. 133 L (2020-2021) punkt 14.4.4.1.

Det vises til ny barnevernslov § 1-4 tredje ledd om at barnet kan gis anledning til å ha med seg en tillitsperson i møter med barnevernet. Dette gjelder ved alle samtaler med barnevernstjenesten, herunder også ved gjennomføring av enesamtaler etter forslag til § 3 fjerde ledd.

Det er av stor betydning at barnet får informasjon om hva som vil skje med det barnet forteller, jf. ny barnevernslov § 1-4 annet ledd. Dersom barnet ønsker å dele informasjon om livet på institusjonen, kan dette være vanskelig dersom informasjonen blir videreformidlet til institusjonen uten at barnet får vite dette på forhånd. Det er viktig at barnet får medvirke med hensyn til hvordan og når informasjon barnet gir deles videre.

3.3.5 Krav til dokumentasjon

Ny barnevernslov inneholder en ny bestemmelse om plikt til å føre journal, jf. § 12-4. Bestemmelsen er nærmere omtalt i punkt 2.3. Departementet foreslår at det presiseres i § 3 femte ledd et krav til barnevernstjenestens dokumentasjon av sin oppfølging av barnet, og av barnevernstjenestens vurderinger av om barnet får hjelp, omsorg og behandling. Bakgrunnen for forslaget er at det har stor betydning å synliggjøre denne plikten. Departementet viser særlig til at det i forbindelse med rapporter og tilsyn er oppdaget stor svikt på dette området.

3.4 Barnets kontaktperson

Departementet foreslår i § 4 en bestemmelse om at hvert enkelt barn som bor på institusjon skal ha en kontaktperson i den kommunale barnevernstjenesten. Departementet foreslår videre at kontaktpersonen aktivt skal arbeide for å etablere og opprettholde en god relasjon til barnet gjennom hele institusjonsoppholdet, og ha kunnskap om barnets sak. Forslaget er en presisering av barnevernstjenestens plikt til å opprettholde en relasjon med barnet gjennom institusjonsoppholdet etter ny barnevernslov § 10-19.

En god relasjon mellom barnet og kontaktpersonen er viktig for å sikre at barnet har tillit til barnevernstjenesten, og at barnevernstjenesten har god nok kunnskap om barnet til å treffe riktige beslutninger og vedtak. I forslaget ligger en plikt for barnevernstjenesten til å aktivt jobbe med relasjonen til barnet, selv om barnet i noen tilfeller ikke ønsker en slik relasjon. Plikten innebærer ikke at barnet skal tvinges inn i en relasjon, men at barnevernstjenesten skal kunne dokumentere hva som er gjort for å etablere, vedlikeholde og bedre relasjonen til barnet gjennom hele oppholdet.

Det er naturlig at barnets kontaktperson har en sentral rolle i oppfølgingen av barnet og er med på å utføre de fleste av barnevernstjenestens oppgaver etter forskriften. Departementet foreslår likevel ikke å stille et eksplisitt krav om dette. Barnevernstjenesten bør ha anledning til å tilrettelegge oppfølgingen av barnet både ut fra hvordan den enkelte tjeneste er organisert og av hensyn til det enkelte barnet.

Bakgrunnen for forslaget om kontaktperson er blant annet funn i "De tror vi er shitkids" der flere av ungdommene fortalte Barneombudet hvor viktig tilliten til kontaktpersonen er,

og hvor vanskelig det er å bytte kontaktperson ofte. Enkelte av ungdommene fortalte at de hadde hatt så mange som syv ulike kontaktpersoner.

Departementet har forståelse for at det ikke er mulig å hindre bytter av kontaktperson. Sykdom, permisjoner, flytting og bytting av jobb vil forekomme i alle tjenester. Så langt det er mulig bør det imidlertid tilstrebes å velge en kontaktperson som ikke skal forlate stillingen innen kort tid og å ha et bevisst forhold til hvem i den kommunale barnevernstjenesten som skal følge opp barnet.

Forslaget innebærer at barnet og institusjonen til enhver tid skal vite hvem som er barnets kontaktperson og hvordan barnet og institusjonen kan komme i kontakt med vedkommende. Kontaktpersonen må være tilgjengelig for barnet og institusjonen, og besvare henvendelser uten ugrunnet opphold. Det bør oppnevnes en midlertidig kontaktperson dersom barnets kontaktperson blir utilgjengelig for en periode, eksempelvis i forbindelse med lengre ferier, permisjoner eller sykefravær. Barnet og institusjonen skal informeres så raskt som mulig om eventuelle bytter av kontaktperson.

Ved bytte av kontaktperson er det særlig viktig at ny kontaktperson prioriterer å besøke barnet så raskt som mulig.

3.5 Samarbeid og informasjonsutveksling om barnet

En viktig forutsetning for å gi barnet et forsvarlig og helhetlig tilbud under hele institusjonsoppholdet, er at barnevernstjenesten og institusjonen samarbeider. For å kunne samarbeide er det av stor betydning at institusjonen og barnevernstjenesten utveksler nødvendig og relevant informasjon om barnet. Departementet foreslår derfor i § 5 en bestemmelse om samarbeid og informasjonsutveksling mellom institusjonen og barnevernstjenesten.

En sentral del av barnevernstjenestens oppfølgingsansvar etter ny barnevernslov § 10-19 er at barnevernstjenesten skal følge med på om barnet får hjelp i henhold til hva som er målsettingen med oppholdet, eller om det er behov for endringer.¹³ En forutsetning for dette er at barnevernstjenesten og institusjonen samarbeider tett. Et tett samarbeid mellom institusjonen og barnevernstjenesten er også en forutsetning for at barnevernstjenesten skal oppfylle sin plikt til å følge med på hvordan barnet utvikler seg, og om det får forsvarlig omsorg og behandling, jf. ny barnevernslov kapittel 8.¹⁴

Barnevernstjenestens generelle samarbeidsplikt i enkeltsaker fremgår av ny barnevernslov § 15-9 første ledd. Barnevernstjenesten skal samarbeide med offentlige instanser og andre tjenesteytere dersom samarbeid er nødvendig for å gi barnet et helhetlig og samordnet

¹³ Prop. 133 L (2020-2021) punkt 16.5.3.

¹⁴ Det fremgår også av Prop 133 L (2020-2021) punkt 14.4.4.1 at barnevernstjenesten må ha tett kontakt med institusjonen for å kunne følge med på barnet.

tjenestetilbud.¹⁵ I *Nasjonal veileder for standardisert forløp institusjon*¹⁶ er det gitt en rekke anbefalinger som forutsetter et samarbeid og informasjonsutveksling mellom institusjonen og kommunen. Det anbefales at institusjonen gjennomfører et møte med barnevernstjenesten før barnet flytter inn for å utveksle informasjon, avklare forventninger og legge til rette for godt samarbeid, involvering av familien og avklare mål for oppholdet. Under «oppholdsfasen» anbefales at det avholdes evalueringsmøter med barnevernstjenesten og i «overgangsfasen» anbefales det at det avholdes overgangs- eller avslutningsmøte.¹⁷

Barnevernsinstitusjonens taushetsplikt etter § 6-7 i dagens barnevernlov og § 13-1 i ny barnevernslov er ikke til hinder for samarbeid eller formidling av opplysninger mellom barnevernstjenesten og barnevernsinstitusjonen. Taushetsplikten er heller ikke til hinder for samarbeid og formidling av nødvendige opplysninger mellom institusjonen og andre myndigheter på velferdsområdet.

I § 13-1 tredje ledd i ny barnevernslov er det presisert at opplysninger til andre forvaltningsorganer kan gis når det er nødvendig for å ivareta oppgaver etter barnevernsloven. Dette er en tydeliggjøring av at både barnevernstjenesten og den enkelte barnevernsinstitusjonen uten hinder av taushetsplikt kan gi opplysninger til andre offentlige tjenester og instanser dersom dette er nødvendig for å ivareta barnevernets oppgaver og ansvar i den enkelte saken. Barnevernets hovedoppgave er å sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp, omsorg og beskyttelse til rett tid. Dette innebærer at både barnevernstjenesten og institusjonen ofte må bidra til at barn som bor på institusjon også får den oppfølgingen det trenger fra andre tjenester. Dette innebærer samtidig at også institusjonen i mange tilfeller er avhengig av å formidle opplysninger til andre velferdstjenester som skole og helsetjenestene, slik at disse skal kunne følge opp barnet på en god måte.

Forslaget i forskriften § 5 forplikter både barnevernstjenesten og institusjonen. Som beskrevet innledningsvis i punkt 1.2.1 gir ny barnevernslov § 10-1 annet ledd hjemmel til å gi forskrift om det nærmere innholdet i institusjonens ansvar overfor det enkelte barn.

Departementet foreslår i § 5 første ledd en bestemmelse om at barnevernstjenesten og institusjonen skal samarbeide om å gi barnet et helhetlig og samordnet tjenestetilbud under institusjonsoppholdet. Kravet til samarbeid gjelder alle deler av tiltaket.

En viktig forutsetning for å kunne gi barnet et helhetlig og samordnet tilbud, er at institusjonen har nødvendig og relevant informasjon om barnet og barnets behov. Dette gjelder gjennom hele institusjonsoppholdet, og særlig i forbindelse med barnets

¹⁵ Se Prop 133 L (2020-2021) punkt 21.3.5.2.

¹⁶ Den nasjonale veilederen for standardisert forløp institusjon er faglig normerende for alle institusjoner uavhengig av funksjon/målgruppe og eier. Veilederen gjelder fra 1. januar 2021 og vil bli oppdatert i takt med ny kunnskap og utviklingen av tjenestene. Veilederen er utviklet av flere spisskompetansemiljøer i Bufetat og avdelinger i Bufdir.

¹⁷ *Nasjonal veileder for standardisert forløp institusjon* Del 2, side 12 «Inntaksfasen»

innflytting på institusjonen. Departementet foreslår derfor i § 5 annet ledd en bestemmelse om at barnevernstjenesten skal sørge for at institusjonen til enhver tid har den informasjonen som er nødvendig for å gi barnet forsvarlig omsorg og behandling. Departementet viser i denne forbindelse til ny barnevernslov § 1-4 og barnets rett til å uttale seg før det bestemmes at opplysningene skal deles.

Når et barn bor på institusjon vil det i de fleste tilfeller være institusjonen som følger opp barnets behov for helsehjelp, skolegang, fritidsaktiviteter osv. Det er av stor betydning at institusjonen settes i stand til å ivareta barnets rettigheter etter annet lov- og regelverk. Dette fordrer at barnevernstjenesten gir institusjonen tilstrekkelig og nødvendig informasjon om tidligere oppfølging barnet har hatt av eksempelvis skole- og helsetjenesten, PP-tjenesten, o.l. Videre må institusjonen motta nødvendige fullmakter til å kunne samtykke på vegne av barnet, enten fra barnevernstjenesten når den har overtatt omsorgen for barnet, eller fra foreldrene når disse har omsorgsansvaret.

Departementet foreslår derfor i § 5 annet ledd annet punktum at barnevernstjenesten plikt til å gi institusjonen informasjon, også omfatter informasjon som er nødvendig for å ivareta barnets rett til tjenester og ytelser etter annet lov- og regelverk.

Det er på samme måte en viktig forutsetning for et godt samarbeid at barnevernstjenesten mottar relevant og nødvendig informasjon om barnets situasjon og utvikling fra institusjonen. Dette er av stor betydning for at barnevernstjenesten skal kunne ivareta barnets interesser og gjøre riktige vurderinger. Institusjonens personale utfører den daglige omsorgen for barnet og vil vanligvis bli godt kjent med barnet. Departementet foreslår derfor i § 5 tredje ledd en bestemmelse om at institusjonen skal holde barnevernstjenesten oppdatert om forhold av betydning for barnevernstjenestens oppfølging av barnet. Departementet viser også her til ny barnevernslov § 1-4 og barnets rett til å uttale seg før det bestemmes at opplysningene skal deles.

Barnevernstjenesten må særlig holde seg oppdatert på hvilken bruk av tvang barnet utsettes for på institusjonen. I "De tror vi er shitkids"¹⁸ beskriver Barneombudet at de i noen saker fant flere tvangsprotokoller, uten at ombudet kunne se at barnevernstjenesten dokumenterte hvordan de vurderte og fulgte opp opplysningene. Det må samarbeides tett med institusjonen for å forsøke å begrense tvangsbruken til et minimum.

Det bør være opp til hver enkelt barnevernstjenestene og institusjon å legge rammene for samarbeidet, og å finne den mest effektive og nyttige måten å utveksle informasjon på. Det vises til forslag til § 6 og punkt 3.6 om barnevernstjenestens utarbeidelse av barnets plan. Ved utarbeidelsen av barnets plan legges det opp til samarbeid med institusjon, og planprosessen vil kunne være et fint utgangspunkt for å etablere samarbeidsflater og kontaktpunkter for barnevernstjenesten og institusjonen.

¹⁸ Barneombudet (2020): De tror vi er shitkids, s 67.

3.6 Plan for oppfølging av barn på institusjon

3.6.1 Arbeid med planen

Bruk av planer er en av barnevernstjenestens viktigste verktøy ved oppfølging av barn og foreldre. Planer bidrar både til at barnevernstjenestens vurderinger blir dokumentert, og til at barnevernstjenestens arbeid med oppfølgingen blir strukturert. En god plan vil legge til rette for at det systematisk og regelmessig blir foretatt vurderinger av tiltaket barnevernet har iverksatt.

Departementet er kjent med at det er stor variasjon i hvordan forskjellige barnevernstjenester og institusjoner i dag bruker planer i forbindelse med barnets opphold på institusjon. Menon Economics viste i sin rapport om institusjonstilbudet i barnevernet,¹⁹ til mangel på helhetlige planer fra kommunens side når barn bor på institusjon.

Det følger av kapittel 8 i ny barnevernslov at barnevernstjenesten skal utarbeide en plan for oppfølging av barnet der det treffes vedtak om frivillige hjelpetiltak, akuttvedtak, omsorgsovertakelse, atferdsvedtak, ettervern og vedtak om opphold i institusjon når det er fare for menneskehandel. For å sikre likebehandling av barn på institusjon og en enhetlig bruk av planer, foreslår departementet i § 6 en bestemmelse med enkelte presiseringer knyttet til barnevernstjenestens utarbeidelse av plan for institusjonsoppholdet.

Barnevernstjenesten skal utarbeide en plan for institusjonsoppholdet tilpasset det enkelte barnets behov. I praksis vil institusjonen måtte stå for mye av innholdet i planen og gjennomføringen av den. Dette gjør det naturlig å knytte planen opp mot rutiner og forløp institusjonen legger til grunn i sitt arbeid med omsorg og behandling.

Planen skal bidra til å skape forutsigbarhet for alle parter, spesielt barnet, om hva som skal skje under og etter institusjonsoppholdet. Det er av stor betydning at barnet kjenner innholdet i planen og har et eierskap til den. Det foreslås derfor i § 6 første ledd siste punktum at barnevernstjenesten aktivt skal arbeide for at barnet får eierskap til planen og målsettingene for oppholdet. For å oppnå dette, vurderer departementet at barnevernstjenesten bør inkludere barnet i utarbeidelse av planen dersom barnet ønsker det. Ved endringer i planen må barnet informeres og om mulig involveres. Forslaget er en presisering av barnets rett til medvirkning i alle forhold som vedrører barnet, jf. ny barnevernslov § 1-4.

Det følger av ny barnevernslov § 8-3 at barnevernstjenesten skal utarbeide en plan for barnets omsorgssituasjon og oppfølging så raskt som mulig etter at barneverns- og helsenemnda har truffet vedtak om omsorgsovertakelse. Når det er snakk om å plassere et barn på grunnlag av barnets atferd, fremgår det av § 8-4 at barnevernstjenesten skal utarbeide et utkast til plan for tiltaket og oppfølgingen av barnet som skal foreligge når nemnda behandler saken. Barnevernstjenesten skal ferdigstille planen så raskt som mulig etter nemnda har truffet vedtak. Departementet foreslår i § 6 tredje ledd en bestemmelse om at planen bør foreligge

¹⁹ Menon Economics (2020). Institusjonstilbudet i barnevernet. Menon-publikasjon nr. 54/2020.

innen fire uker etter at barnet har flyttet inn på institusjonen. En slik tidsperiode vil gi institusjonen og barnet tid til å bli kjent, noe som igjen vil bidra til at planen blir særlig tilpasset barnets målsettinger og behov.

Barnevernstjenesten skal så langt som mulig samarbeide med institusjonen om utarbeidelse av planen, jf. forslag til § 6 tredje ledd annet punktum. Det vises til punkt 3.5 om barnevernstjenesten og institusjonens plikt til samarbeid og informasjonsutveksling.

Barnevernstjenesten skal i tillegg, så langt som mulig, samarbeide med barnet, barnets foreldre og andre i barnets nære nettverk i planarbeidet, jf. forslag til § 6 tredje ledd annet punktum. Dette er en presisering av innholdet i ny barnevernslov § 1-9.²⁰ For noen barn vil det være veldig positivt å involvere familien eller nettverket, eksempelvis hvis barnet som utgangspunkt skal flytte hjem etter institusjonsoppholdet. For andre barn vil relasjonen til familien være så vanskelig at det ikke er hensiktsmessig å involvere dem. Barnevernstjenesten må i samråd med barnet gjøre en vurdering av dette.

Etter departementets vurdering bør planen være et dynamisk dokument som oppdateres og justeres i tråd med barnets utvikling og endringer i barnets behov. Det foreslås derfor en bestemmelse i § 6 tredje ledd tredje punktum om at barnevernstjenesten skal evaluere planen regelmessig. Planen skal endres dersom barnets behov tilsier det, jf. ny barnevernslov § 8-3 fjerde ledd siste punktum og § 8-4 fjerde ledd siste punktum. Departementet vurderer at det er særlig viktig å følge med på om det er behov for å endre barnets mål for oppholdet.

Formålet med evalueringen er å sikre at planen er oppdatert, og det vil naturlig nok variere hvor omfattende evalueringene behøver å være. Barnevernstjenesten bør i samråd med institusjonen vurdere hvor ofte planen skal evalueres ettersom institusjonen er tettere på barnet. Momenter av betydning for denne vurderingen vil være årsaken til at barnet bor på institusjon, planlagt lengde for institusjonsoppholdet, barnets problembelastning, barnets utvikling o.l. Hvor ofte planen bør evalueres kan endre seg i løpet av oppholdet. Eksempelvis vil det i avslutningsfasen kunne være behov for hyppigere evalueringer av barnets utvikling vurdert mot hva som er den videre planen for barnet.

Planen bør evalueres i samarbeid med barnet og institusjonen, jf. forslaget til § 6 tredje ledd fjerde punktum. Hvis fysiske møter er krevende å få til, kan møtene gjennomføres digitalt. Departementet viser til at evalueringsmøtene kan gjennomføres i forbindelse med andre besøk på institusjonen som eksempelvis oppfølgingsbesøk, samarbeidsmøter, møter institusjonen innkaller til som del av standardisert forløp o.l. Barnevernstjenesten kan ved utarbeidelse av planen vurdere om det er planlagte møtetidspunkter eller andre stoppunkter som egner seg godt for evaluering av planen.

Evaluering og justering av planen skal dokumenteres, jf. forslag til § 6 tredje ledd femte punktum og ny barnevernslov § 12-4.

²⁰ Se Prop. 133 L (2020-2021) punkt 14.4.4.2.

Hvordan barnet har fått medvirke og hvilken vekt barnets mening er blitt tillagt, skal fremgå av planen, jf. forslag til § 6 tredje ledd siste punktum og ny barnevernslov § 1-4.

For å ivareta samiske barns særskilte rettigheter som urfolk, foreslår departementet å innta i § 6 første ledd fjerde punktum at planen skal inneholde en oversikt over hvordan barnets særskilte rettigheter skal ivaretas under oppholdet, jf. barnevernsloven § 1-8. Departementet vurderer at dette er et målrettet og konkret forlag som vil bidra til at barnevernstjenesten og institusjonen vurderer hvordan de særskilte rettighetene skal ivaretas under institusjonsoppholdet. Det vurderes at en slik bestemmelse er bedre egnet til å sikre aktiv ivaretagelse av samiske barns rettigheter, enn at det fremgår av forskriftens formålsbestemmelse.

3.6.2 Innholdet i planen

Departementet foreslår i § 6 første ledd annet og tredje punktum at planen skal ha klart definerte og konkrete mål for det enkelte barns institusjonsopphold, og bidra til å gi barnet forutsigbarhet om hva som skal skje både under og etter oppholdet. Planen skal også inneholde en foreløpig vurdering av hvor barnet skal bo etter institusjonsoppholdet. I bestemmelsens annet ledd listes det opp noen særlig viktige punkter som planen må inneholde, jf. bokstav a til e.

3.6.2.1 *Krav til definerte og konkrete mål*

Flere rapporter og tilsyn gir inntrykk av at målene som ligger til grunn for institusjonenes faglige arbeid med det enkelte barn i dag er for generelle, og det ofte ikke er klart nok hva målsettingen med institusjonsoppholdet er fra kommunens side.²¹ Mangel på tydelige mål kan virke demotiverende på barnet. Det gjør det også vanskelig å vurdere måloppnåelsen for institusjonene og kommunen.

Departementet foreslår på denne bakgrunn en bestemmelse i § 6 første ledd om at barnets plan skal inneholde definerte og konkrete mål for det enkelte barns institusjonsopphold. Dette er en presisering av barnevernstjenestens plikt til å vurdere hvorvidt barnet får hjelp i henhold til hva som er målsettingen med oppholdet, eller om det er behov for endringer. Dette er et krav som følger av ny barnevernslov § 10-19.²²

²¹ Menon Economics (2020). Institusjonstilbudet i barnevernet. Menon-publikasjon nr. 54/2020, Barneombudet (2020). De tror vi er shitkids. Oslo: Barneombudet, Helsetilsynet (2019). Barnas hjem. Voksnes ansvar. Oppsummering av landsomfattende tilsyn med barnevernsinstitusjoner i 2018. Rapport fra Helsetilsynet 3/2019.

²² Se Prop. 133 L (2020-2021) punkt 16.5.3.

3.6.2.2 *Krav til foreløpig vurdering av hvor barnet skal bo etter institusjonsoppholdet*

Departementet har i forbindelse med forskriftsarbeidet fått innspill om at arbeidet med hva som skal skje med barnet etter institusjonsoppholdet starter for sent. Noen kommuner begynner å jobbe med dette rett før barnet skal flytte fra institusjonen, noe som kan føre til hastige, lite planlagte prosesser. For barna kan det skape utrygghet å ikke vite hva som skal skje etter institusjonsoppholdet.²³ Ved å involvere barnet tidlig og bruke tid til å planlegge og forberede, legger man et bedre grunnlag for virksomme og varige løsninger til barnets beste. Departementet har fått innspill om at dette arbeidet bør begynne allerede ved starten av de fleste institusjonsopphold.

En sentral del av barnevernstjenestens oppfølgingsansvar etter ny barnevernslov § 10-19 er å forsøke å få til gode overganger for barnet. I *Nasjonal veileder for standardiserte forløp institusjon* er det anbefalt at barnets fremtidige situasjon etter institusjonsoppholdet bør tematiseres i inntaksfasen, og at barnets fremtidige situasjon så langt som mulig skal være avklart.²⁴

Departementet har forståelse for at en kommune ikke kan vite hvordan barnet utvikler seg i løpet av institusjonsoppholdet, men av hensyn til barnet og arbeidet institusjon skal gjøre, bør det likevel finnes en foreløpig vurdering i planen av hvor barnet skal flytte etter oppholdet allerede ved inntak, jf. forslag til § 6 første ledd tredje punktum. Dersom planen er at barnet skal flytte på hybel eller annet botiltak må dette planlegges godt og barnet må få trene på hvordan det vil være å bo alene eller med mindre støtte og fysisk tilstedeværelse av voksne og andre barn. Dersom barnet etter planen skal flytte til foreldrene eller nært nettverk, bør det arbeides med disse relasjonene, og barnevernstjenesten må vurdere hvorvidt det må settes inn tiltak overfor foreldre/nettverk. Barnevernstjenesten må tidlig involvere aktuelle hjelpetjenester på stedet der barnet skal flytte slik at barnet kan få nødvendig oppfølging og behandling så raskt som mulig etter flytting.

Se punkt 3.7.2 for hvilke krav som stilles til overgangsmøte når oppholdet nærmer seg slutten.

3.6.2.3 *Krav til oversikt over oppfølgingsbesøk og annen kontakt med barnet*

Barnets plan bør inneholde en oversikt over planlagte oppfølgingsbesøk og annen kontakt med barnevernstjenesten, jf. forslag til § 6 annet ledd bokstav a.

Allerede i første møte mellom barnevernstjenesten, barnet og institusjonen bør det settes opp en foreløpig plan for når barnevernstjenesten skal komme på oppfølgingsbesøk på institusjonen, jf. forslag til § 3 tredje ledd. Dette gjør det enklere for institusjonen, barnet og

²³ Forandringsfabrikken (2020). Forstå det viktigste. Oslo: Forandringsfabrikken.

²⁴ *Nasjonal veileder for standardisert forløp institusjon* Del 1, side 7 og del 2, side 12 «Inntaksfasen»

barnevernstjenesten å planlegge for kommende besøk. Det kan samtidig vurderes om det skal avholdes andre type møter i samme forbindelse, eksempelvis ansvarsgruppemøter, evalueringsmøter eller samarbeidsmøter, se punkt 3.6.2.4. Da kan aktuelle aktører innkalles i god tid, slik at møtene skjer når de skal, og med relevante aktører til stede.

Departementet mener at eventuelle endringer i besøksplanen i størst mulig grad må gjøres i samråd med institusjonen og barnet.

3.6.2.4 Krav til oversikt over møter og kontakt med institusjonen

Planen skal inneholde en oversikt over planlagte møter og annen kontakt mellom barnevernstjenesten og institusjonen, jf. forslag til § 6 annet ledd bokstav b. Dette gjelder både fysiske og digitale kontaktpunkter. Målet er at det planlegges i god tid når det skal være møter og kontakt, slik at dette ikke bortprioriteres i en travel hverdag.

3.6.2.5 Krav til oversikt over oppfølging fra andre tjenester

Planen skal inneholde en oversikt over hvilken oppfølging barnet skal ha fra andre tjenester, jf. forslag til § 6 annet ledd bokstav c. Departementet vurderer at det tidlig i institusjonsforløpet må avklares mellom institusjonen og barnevernstjenesten hvem som skal følge opp barnets kontakt med ulike tjenester. Det er særlig viktig å avklare oppfølging av skole- eller annet dagtilbud, og eventuell helsehjelp. Slike avtaler mellom barnevernstjenesten og institusjonen skal nedtegnes i barnets plan.

Dersom barnet har en individuell plan, jf. barnevernloven § 3-2 a, bør det fremgå av planen. Barnevernstjenesten må holde institusjonen oppdatert om endringer i den individuelle planen som har betydning for institusjonsoppholdet. Dersom institusjonen skal følge opp deler av innholdet, må dette inntas i planen for institusjonsoppholdet.

3.6.2.6 Krav til oversikt over involvering av barnets foreldre, familie og nettverk

Det må avtales og inntas i planen hvilken involvering som skal gjøres av barnets foreldre, familie og nettverk under institusjonsoppholdet, jf. forslag til § 6 annet ledd bokstav d.

Etter ny barnevernslov § 1-9 skal barnevernet så langt som mulig samarbeide med foreldrene, samt legge til rette for at barnets familie og nettverk involveres. Det vil variere fra sak til sak om, og hvordan, foreldrene, familien og nettverket skal involveres under institusjonsoppholdet. Departementet vurderer på denne bakgrunn at barnevernstjenesten og institusjonen sammen bør vurdere dette i forbindelse med utarbeidelse av planen. En oversikt over besøk, kontakt o.l. vil bidra til å skape forutsigbarhet for barnet og foreldrene, familien og nettverket.

Dersom barnet er under barnevernstjenestens omsorg, skal det foreligge en samværsplan, jf. ny barnevernslov § 7-6. Dette er en selvstendig plan som utarbeides av barnevernstjenesten etter vedtak fra fylkesnemnda. Selv om institusjonen ikke har noe ansvar for samværsplanen,

bør institusjonen imidlertid kjenne til innholdet i planen for å kunne tilrettelegge for planlagte samvær og kontakt med barnets foreldre, søsken og nærstående.

3.6.2.7 Avtaler om delegering av fullmakter

I tilfeller der barnevernstjenesten har overtatt omsorgen for barnet er det barnevernstjenesten som i en rekke sammenhenger har kompetanse til å samtykke på vegne av barnet. Dette gjelder blant annet bestemmelser i pasient- og brukerrettighetsloven som gir barnevernstjenesten kompetanse til å samtykke til helsehjelp på barnets vegne, og rett til opplysninger om barnet som barnets nærmeste pårørende, jf. pasient- og brukerrettighetsloven §§ 3-4 og 4-4. Det samme gjelder barnevernstjenestens kompetanse til å ta avgjørelser på barnets vegne i skolesammenheng, jf. opplæringslova § 15-6. Som en del av sitt oppfølgingsansvar må barnevernstjenesten derfor ta stilling til om de ønsker å delegerer deler av sin beslutningsmyndighet til institusjonen ved fullmakt. I så fall er det viktig at dette blir forsvarlig dokumentert, jf. ny barnevernslov § 12-4. Departementet vil også understreke at barnevernstjenesten fremdeles har det samme ansvaret og beslutningsmyndigheten selv om de delegerer deler av sin beslutningsmyndighet til institusjonen.

Barnevernstjenesten og institusjonen bør avklare behovet for eventuelle fullmakter så tidlig som mulig i oppholdet, slik at barnet får den oppfølgingen og behandlingen det trenger uten unødig opphold grunnet manglende fullmakter. Avtaler om delegering av fullmakter skal inngå i barnets plan, jf. forslag til § 6 annet ledd bokstav e.

3.7 Oppstart og avslutning av institusjonsoppholdet

3.7.1 Oppstart av institusjonsoppholdet

3.7.1.1 Innflytting på institusjonen

Når barnevernstjenesten har truffet vedtak eller fremmet sak for nemnda om at et barn skal bo på institusjon, er det naturlig at barnevernstjenesten reiser med barnet til institusjonen. For å kunne opprettholde relasjonen til barnet og følge opp barnet på en god måte, er det viktig at barnevernstjenesten faktisk vet hvor barnet skal bo, hvem barnet skal bo sammen med, og at barnevernstjenesten danner seg et inntrykk av institusjonen. Dette vurderes å være en viktig del av barnevernstjenestens oppfølgingsplikt etter § 10-19 i ny barnevernslov. Departementet foreslår derfor en bestemmelse om at barnevernstjenesten skal følge barnet ved innflytting på institusjonen, jf. forslag til § 7 første ledd.

Departementet vurderer at det fortrinnsvis bør være barnets kontaktperson som følger barnet, jf. forslag til § 4.

Hovedregelen om at barnevernstjenesten skal følge barnet ved innflytting gjelder så fremt det ikke foreligger særlige grunner for å la være. Dette kan eksempelvis være at barnet blir kjørt til institusjonen av barnevernsvakten, politi eller andre i en akuttsituasjon, eller at

barnet ikke ønsker at barnevernstjenesten skal være med ved innflytting. Dersom barnet ikke ønsker å følges av barnevernstjenesten, må det tilstrebes å finne en annen voksen barnet har tillit til som følger barnet. Dette kan for eksempel være et familiemedlem, en ansatt fra en annen institusjon barnet har bodd på e.l. Begrunnelsen for hvorfor barnevernstjenesten ikke følger barnet ved innflytting, må dokumenteres.

Barnevernstjenesten skal i slike tilfeller besøke barnet på institusjonen så snart som mulig, og senest innen to uker etter flytting, jf. forslag til § 7 første ledd annet punktum. I de aller fleste tilfeller bør barnevernstjenesten besøke barnet i løpet av noen dager etter innflytting.

Det er etter departementets vurdering, og med støtte fra innspill i arbeidet med forskriften, viktig at det er særlig tett kontakt i startfasen av et institusjonsopphold, jf. forslag til § 7 fjerde ledd. Barnet skal i løpet av de første ukene og månedene finne seg til rette i et nytt hjem, med nye voksne, andre barn og nye rutiner. Det er avgjørende at barnevernstjenesten har god kontakt med barnet i denne perioden. Barnevernstjenesten må fortløpende vurdere og evaluere om tiltaket fungerer for barnet, og det er bare mulig dersom barnevernstjenesten kjenner barnet og barnets situasjon godt.

I *Nasjonal veileder for standardisert forløp institusjon* er det anbefalt at det i løpet av de første ukene skal gjennomføres ulike oppgaver, herunder samarbeidsmøte med kommunen.²⁵ For å sikre at institusjonen og barnevernstjenesten mottar nødvendig informasjon fra hverandre og samarbeider om institusjonsoppholdet, foreslår departementet en bestemmelse om at barnevernstjenesten skal delta på møter med institusjonen i inntaksfasen, jf. forslag til § 7 første ledd siste punktum. Deltakelse på slike møter kan skje digitalt.

3.7.1.2 Barnets rett til tilpasset og tilrettelagt informasjon

Det er viktig at barnet forstår hvorfor det bor på institusjon og hva som er målsettingen med oppholdet. Dette er viktig for at barnet skal kunne nyttiggjøre seg av behandlingen og omsorgen det mottar på institusjonen. Departementet foreslår derfor i § 7 annet ledd en bestemmelse om at barnevernstjenesten er ansvarlig for at barnet så tidlig som mulig får tilpasset og tilrettelagt informasjon om hvorfor det bor på institusjon og hva som er målsettingen med oppholdet. Dette er en presisering av barnets rett til medvirkning, jf. § 1-4 i ny barnevernslov.

En forutsetning for at barnet skal få kunnskap og forståelse om institusjonsoppholdet, er at barnet får tilrettelagt og tilpasset informasjon i hver fase av barnevernssaken. Det må alltid tilstrebes at barnet mottar informasjon fra en person barnet er trygg på og har tillit til. Barnet må involveres på en måte som er hensiktsmessig vurdert mot barnets alder og modenhet. Barnevernstjenesten og institusjonen må utvise forståelse for at barnet på ulike tidspunkt i institusjonsforløpet kan være mer eller mindre mottakelig for informasjon og

²⁵ *Nasjonal veileder for standardisert forløp institusjon* del 2, side 12 «Inntaksfasen».

deltakelse. Det er derfor viktig at det kontinuerlig arbeides for å sikre at barnet har kunnskap og forståelse for hvorfor det bor på institusjon, og hva som er målsettingen.

Barnet har rett til å medvirke i alle deler av egen sak. Gjennom å involvere barnet i utarbeidelse av planer og fastsetting av konkrete mål for oppholdet, kan barnet få en bedre forståelse for og ønske om utvikling. Det vises til forslag til bestemmelse i § 6 og punkt 3.6.2.1 for en nærmere redegjørelse av dette.

3.7.2 Avslutning av institusjonsoppholdet

Departementet vurderer at behovet for fysiske besøk og tett kontakt, også er stort når institusjonsoppholdet nærmer seg slutten, jf. forslag til § 7 fjerde ledd. Det er viktig med hyppige møte- og kontaktpunkter for å lytte til innspill fra barnet og sørge for at barnevernstjenesten kjenner barnets behov og ønsker godt, jf. ny barnevernslov § 1-4 første ledd.

Det er barnevernstjenesten som skal vurdere hvor barnet skal bo etter institusjonsoppholdet. Det skal foreligge en foreløpig plan allerede kort tid etter innflytting på institusjonen, se forslag til § 6 og punkt 3.6.2.2. Barnevernstjenesten bør påbegynne arbeidet med å tilrettelegge barnets tilbud etter oppholdet flere måneder før planlagt utflytting fra institusjon. Dersom barnet skal flytte hjem til foreldrene eller andre i barnets nære nettverk, bør disse personene involveres i arbeidet opp mot avslutning av institusjonsoppholdet. Bruk av familieråd kan være en god samarbeidsform for å tilrettelegge for utflytting fra institusjon.

I *Nasjonal veileder for standardisert forløp institusjon* er det anbefalt at det gjennomføres et overgangs- eller avslutningsmøte i det som betegnes «overgangsfasen».²⁶ Etter departementets vurdering er det naturlig at barnevernstjenesten deltar i denne typen møter. For at barnevernstjenesten skal kunne gjøre vurderinger og treffe beslutninger som ivaretar hensynet til barnets beste, må barnevernstjenesten være oppdatert og informert om forhold rundt barnet.

Departementet foreslår i § 7 tredje ledd en bestemmelse om at barnevernstjenesten skal gjennomføre et overgangsmøte med institusjonen og barnet når oppholdet nærmer seg slutten. For å gi barnet, institusjonen og barnevernstjenesten mulighet til å planlegge og tilrettelegge for en god overgangssituasjon, vurderer departementet at møtet bør finne sted senest tre måneder før planlagt utflytting fra institusjonen. Å forsøke å få til gode overganger for barnet er en viktig del av barnevernstjenestens omsorgs- og oppfølgingsansvar.

²⁶ *Nasjonal veileder for standardisert forløp institusjon* del 2, side 13 «Overgangsfasen».

3.8 Barnevernstjenestens oppfølging av barnet ved akuttvedtak

Departementet har, som omtalt i punkt 3.2, vurdert om det bør gjelde ulike regler for barnevernstjenestens oppfølging avhengig av hva hjemmelen for tiltaket er.

Departementet mener at det ved akuttvedtak er flere særlige forhold som tilsier at det bør stilles spesielle krav til barnevernstjenestens oppfølging av barnet. Forhold av betydning er blant annet oppholdets varighet, at vedtaket er midlertidig og at det er en forutsetning om at det innen kort tid skal skje en utvikling i saken. Det er av særlig stor betydning at et akuttvedtak ofte vil være knyttet til en uoversiktlig, og kanskje dramatisk, situasjon for barnet. Barnet kan føle på savn, sjokk og uro i tiden etter et akuttvedtak og ha særlig behov for informasjon og støtte. Barnet vil kunne ha et stort behov for informasjon og oppdateringer om situasjonen, herunder hvordan foreldrene har det, hvor barnet skal flytte videre, når saken skal for nemnda osv. Barnevernstjenestens oppfølgingsplikt innebærer blant annet at barnevernstjenesten etter et akuttvedtak må innhente informasjon fra institusjonen, og at barnevernstjenesten må besøke barnet og snakke med barnet.²⁷

Departementet vurderer at det i forbindelse med akuttvedtak med stor sannsynlighet vil være et særlig behov for hyppig kontakt og besøk på institusjonen. Barnevernstjenesten må for å ivareta sitt omsorgs- og oppfølgingsansvar foreta en konkret vurdering av hvor ofte barnet skal besøkes og hvor hyppig kontakt barnet behøver etter et akuttvedtak. For å ivareta hensynet til barnets beste må barnevernstjenesten fortløpende vurdere barnets behov og tilpasse oppfølgingen deretter.

Departementet foreslår derfor at det i § 8 presiseres at det ved akuttvedtak kreves særlig tett oppfølging og kontakt med barnet under institusjonsoppholdet. Barnevernstjenesten må vurdere konkret hvilket behov barnet har for besøk og kontakt.

²⁷ Se omtale i Prop 169 L (2016-2017) punkt 9.4.2.

4 Økonomiske og administrative konsekvenser

4.1 Innledning

Forskriften stiller krav til omfang av og innhold i barnevernstjenestens oppfølging av barn på institusjon under og i avslutningsfasen av institusjonsoppholdet. Dette inkluderer barnevernstjenestens samhandling og samarbeid med institusjonen.

Målet er at det enkelte barn gis tilstrekkelig og adekvat oppfølging, og at variasjonen i og mellom de enkelte barnevernstjenestenes oppfølging blir redusert, jf. utfordringsbildet beskrevet i punkt 1.

Departementet legger til grunn at forskriften er en presisering av gjeldende regler om kommunenes oppfølging av barn på institusjon. Dette innebærer at forskriften ikke vurderes å medføre vesentlige konsekvenser for kommunene samlet sett. Da det som nevnt er variasjoner i kommunenes praksis, vil likevel enkelte kommuner trolig måtte styrke arbeidet, og antakelig ressursbruken, på dette området.

Forskriften kan ha noen administrative konsekvenser for både kommunene og institusjonene, litt avhengig av hvilken praksis de har i dag. Disse er nærmere beskrevet under.

Dersom forskriften bidrar til at barn får en tilstrekkelig og adekvat oppfølging av barnevernstjenestene, vil dette kunne ha samfunnsmessige gevinster. Disse er nærmere beskrevet under.

4.2 Gevinster for barna og familiene

Dersom forskriften bidrar til bedre oppfølging av barn i barnevernsinstitusjoner, vil dette kunne ha følgende virkninger for de barna det gjelder, herunder at

- i) En tettere relasjon mellom barnet og den ansvarlige barnevernstjenesten, gir økt trygghet for barnet.
- ii) Bedre brukermedvirkning og planarbeid gir klarere mål for oppholdet og hva som skal skje etter oppholdet, noe som kan gi økt motivasjon og økt nytte av oppholdet.
- iii) Barnevernstjenesten har bedre oversikt over barnets behov, omsorgssituasjon og utvikling, og har et bedre utgangspunkt for å vurdere behov for endringer, ytterligere tiltak, hensiktsmessig avslutning av oppholdet mv.
- iv) Involveringen av familie og nettverk blir bedre ivaretatt og mer forutsigbar.
- v) Bedre dokumentasjon av oppfølging av barnet kan gi økt rettssikkerhet for barnet og familiene.

Det er krevende å anslå konkrete gevinster, men det er rimelig å anta at et godt institusjonsopphold vil ha stor betydning for det enkelte barn, og innvirke på barnets utvikling på sikt, for eksempel hva gjelder livskvalitet, utdanning, arbeidsdeltakelse mv.

Tall fra Bufdir i 2018 viste for eksempel at under 40 prosent av barn i barnevernet fullfører videregående skole, mens 80 prosent av øvrige barn fullfører.

Institusjonsopphold som skaper trygge og motiverte barn kan bidra til å øke sannsynligheten for at barnet gjennomfører skolegang, tar utdanning og deretter deltar i arbeidslivet. Dette vil ha stor verdi for barnet, og selvsagt også for samfunnet. Det er heller ikke urimelig å tenke seg at nyttevirkningene beskrevet over vil kunne gi færre brudd i tiltakene og færre unødvendig lange institusjonsløp, noe som også vil være en gevinst for barna.

Familiene til barna vil kunne oppleve økt livskvalitet og økt trygghet til systemet dersom de blir mer involvert og er tryggere på at oppfølgingen av barnet blir fulgt opp og dokumentert av de som har omsorgsansvaret.

4.3 Konsekvenser og gevinster for kommunene

Som nevnt over legger departementet til grunn at forskriften beskriver oppgaver og ansvar som i all hovedsak allerede tilligger barnevernstjenestene. Kommuner som i dag utøver oppfølgingsansvaret på en måte som ikke er tilstrekkelig omfattende, vil imidlertid måtte øke sin ressursbruk for å imøtekomme de kravene som forskriften stiller. Omfanget vil imidlertid være forholdsvis begrenset, da de fleste kommuner har få barn på institusjon. Det legges til grunn at forskriften implementeres innenfor uendret ressursramme for kommunene.

Dersom barn gjennom bedre og mer adekvat oppfølging opplever institusjonsoppholdet mer positivt, kan dette gi færre brudd i tiltakene og kortere oppholdstider, noe som vil gi kommunene lavere utgifter til egenandeler, men det er ikke grunnlag for å tallfeste slike effekter.

Det vil være enkelte administrative konsekvenser for kommunene. Det stilles blant annet krav til innholdet i barnevernstjenestens besøk på institusjonen, krav til samarbeid, brukermedvirkning og dokumentasjon mv. Barnevernstjenesten må legge til rette for dette, og også for at hvert enkelt barn har en kontaktperson, og eventuelt en midlertidig kontaktperson, i tjenesten. Barnevernstjenesten må også ha gode rutiner for utarbeidelse av planer for institusjonsoppholdet og evaluering av disse. Når Digibarnevern tas i bruk, vil det kunne fungere som et godt verktøy for utarbeidelse og oppfølging av planverket.

4.4 Konsekvenser og gevinster for Bufetat

Forskriften retter seg i all hovedsak mot barnevernstjenestenes oppfølging, men stiller også noen krav til institusjonene. Dette gjelder for eksempel institusjonenes bidrag i arbeidet med planer, og oppfølgingen av disse, samt at institusjonene må bidra til å legge til rette for barnas besøk fra og kontakt med barnevernstjenesten. Det forskriftsfestes også at institusjonen skal samarbeide med, og holde barnevernstjenesten oppdatert om alle forhold av betydning for barnevernstjenestens oppfølging av barnet.

Ovennevnte kan medføre noe mer ressursbruk i enkelte tilfeller, samt enkelte mindre administrative konsekvenser (rutiner, dokumentasjon o.l.). Departementet legger til grunn at dette vil være begrenset, sammenliknet med det institusjonene allerede bidrar med i

dag. Eventuelle merutgifter for Bufetat dekkes innenfor uendrede budsjetttrammer for Barne- og familiedepartementet.

Dersom barn gjennom bedre og mer adekvat oppfølging opplever institusjonsoppholdet mer positivt, kan dette gi færre brudd i tiltakene og kortere oppholdstider totalt, noe som vil gi Bufetat lavere utgifter, men det er ikke grunnlag for å tallfeste slike effekter.

5 Ikrafttredelse

Departementet foreslår i § 9 at forskriften skal tre i kraft 1. januar 2023, samtidig med når ny barnevernslov skal tre i kraft.

6 Forslag til forskrift om oppfølging av barn på barnevernsinstitusjon (oppfølgingsforskriften)

§ 1 Formål

Formålet med forskriften er at barnevernstjenesten ivaretar sitt løpende og helhetlige ansvar for å følge opp barn på institusjon. Forskriften skal bidra til at barnevernstjenesten har god kunnskap om barnets omsorgssituasjon og utvikling gjennom hele institusjonsoppholdet. Forskriften skal også bidra til at barnevernstjenesten systematisk og regelmessig vurderer om barnet får hjelp, omsorg og behandling tilpasset det enkelte barnets behov, eller om det er behov for endringer eller ytterligere tiltak.

Forskriften skal bidra til at barnevernstjenesten og institusjonen samarbeider tett for å ivareta hensynet til barnets beste under hele institusjonsoppholdet.

§ 2 Virkeområde

Forskriften gjelder ved opphold på barnevernsinstitusjoner med hjemmel i barnevernsloven §§ 3-2, 4-2, 4-4, 4-5, 5-3, 6-1, 6-2, 6-3 annet ledd og 6-6.

§ 3 Plikt til besøk og annen kontakt med barnet

Barnevernstjenesten skal følge opp barnet gjennom hele institusjonsoppholdet og ha oversikt over alle forhold som er relevante for barnets omsorgssituasjon og behandling.

Barnevernstjenesten må ha regelmessig kontakt med barnet, og tett kontakt hvis barnets situasjon tilsier det. Barnet skal få medvirke i valg av kommunikasjonsform og hyppighet på kontakt med barnevernstjenesten.

Barnevernstjenesten må besøke barnet så ofte som nødvendig for å oppfylle sitt oppfølgings- og omsorgsansvar. Det må vurderes i hver enkelt sak hvor ofte barnevernstjenesten skal besøke barnet. Barnets mening skal vektlegges i vurderingen.

Barnet skal tilbys en enesamtale i forbindelse med oppfølgingsbesøk på institusjonen. Barnevernstjenesten skal legge til rette for at barnet fritt kan uttale seg om alle sider ved institusjonsoppholdet.

Barnevernstjenesten skal dokumentere oppfølgingen av barnet og sine vurderinger av om barnet får hjelp, omsorg og behandling.

§ 4 Barnets kontaktperson

Barnet skal ha en kontaktperson i barnevernstjenesten under institusjonsoppholdet. Kontaktpersonen skal aktivt arbeide for å etablere og opprettholde en god relasjon til barnet, og ha kunnskap om barnets sak.

§ 5 Samarbeid og informasjonsutveksling om barnet

Barnevernstjenesten og institusjonen skal samarbeide om å gi barnet et helhetlig og samordnet tjenestetilbud under institusjonsoppholdet.

Barnevernstjenesten skal sørge for at institusjonen til enhver tid har den informasjonen som er nødvendig for å gi barnet forsvarlig omsorg og behandling. Dette omfatter også informasjon som er nødvendig for å ivareta barnets rett til tjenester og ytelser etter annet lov- og regelverk.

Institusjonen skal holde barnevernstjenesten oppdatert om forhold av betydning for barnevernstjenestens oppfølging av barnet.

§ 6 Plan for oppfølging av barnet

Barnevernstjenesten skal utarbeide en plan for barnets institusjonsopphold. Planen skal ha klart definerte og konkrete mål, og bidra til å gi barnet forutsigbarhet om hva som skal skje både under og etter oppholdet. Planen skal inneholde en foreløpig vurdering av hvor barnet skal bo etter institusjonsoppholdet. For samiske barn skal planen inneholde en oversikt over hvordan barnets særskilte rettigheter skal ivaretas under oppholdet, jf. barnevernsloven § 1-8. Barnevernstjenesten skal aktivt arbeide for at barnet får eierskap til planen og målsettingene for oppholdet.

Planen skal i tillegg inneholde en oversikt over:

- a) oppfølgingsbesøk og annen kontakt mellom barnet og barnevernstjenesten,
- b) møter og annen kontakt mellom barnevernstjenesten og institusjonen,
- c) oppfølging fra andre tjenester,
- d) involvering av barnets foreldre, familie og nettverk, og
- e) eventuelle avtaler om delegering av fullmakter.

Planen bør foreligge innen fire uker etter institusjonsoppholdets oppstart. Barnevernstjenesten skal så langt som mulig samarbeide med barnet, institusjonen, barnets foreldre og andre i barnets nettverk i planarbeidet. Barnevernstjenesten skal evaluere planen regelmessig og endre den dersom barnets behov tilsier det. Evaluering av planen bør skje i samarbeid med barnet og institusjonen. Evaluering og justering av planen skal dokumenteres. Hvordan barnet har fått medvirke og hvilken vekt barnets mening er blitt tillagt, skal fremgå av planen.

§ 7 Oppstart og avslutning av institusjonsoppholdet

Barnevernstjenesten skal følge barnet ved innflytting på institusjonen. Dette gjelder med mindre det foreligger særlige grunner. Dersom barnevernstjenesten ikke er til stede ved innflytting, skal barnet besøkes så snart som mulig og senest innen to uker. Barnevernstjenesten skal delta på møter med institusjonen i inntaksfasen.

Barnevernstjenesten er ansvarlig for at barnet så tidlig som mulig får tilpasset og tilrettelagt informasjon om hvorfor barnet bor på institusjon og hva som er målsettingen med oppholdet.

Barnevernstjenesten skal senest tre måneder før planlagt utflytting, gjennomføre et overgangsmøte med institusjonen og barnet for å forberede og legge til rette for barnets utflytting.

Barnevernstjenesten skal holde særlig tett kontakt med barnet og institusjonen den første og siste tiden av oppholdet.

§ 8 Barnevernstjenestens oppfølging av barnet ved akuttvedtak

Ved akuttvedtak kreves særlig tett oppfølging og kontakt med barnet under institusjonsoppholdet. Barnevernstjenesten må vurdere konkret hvilket behov barnet har for besøk og kontakt.

§ 9 Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft 1. januar 2023.